

Agressie tegen brandweerpersoneel *Ervaringen en tips uit de praktijk*

‘Toen we de hoek om kwamen stond de groep ons op te wachten en reden we in een soort fuik. Zij gooiden met flessen in onze richting en sprongen direct op de tankautospuiter waarin ik en mijn vijf collega’s zaten. Ze sloegen op de deuren en ramen en gaven op die manier aan dat wij daar niet gewenst waren.’

Colofon

Deze uitgave is ontwikkeld door het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid met een bijdrage van het bureau Veilige Publieke Taak van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, juni 2012

Inleiding

De afgelopen jaren verschijnen regelmatig berichten in het nieuws over agressie tegen hulpverleners. Uit recent onderzoek is gebleken dat jaarlijks bijna de helft van het brandweerpersoneel wordt geconfronteerd met agressie tijdens de uitoefening van het werk. Maar wat gebeurt er dan zoal? Waar kun je als brandweerman of -vrouw mee in aanraking komen?

Ervaringen met agressie

In deze uitgave is een aantal ervaringen met agressie gebundeld. Deze ervaringen zijn naar voren gekomen in een onderzoek naar agressie tegen brandweerpersoneel, dat het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV) in 2011 heeft uitgevoerd. Als onderdeel van dit onderzoek zijn vijftien brandweerm medewerkers geïnterviewd over hun ervaringen met agressie. Een uitwerking hiervan vindt u terug in deze publicatie. Ook zijn enkele tips opgenomen over het omgaan met agressie. Deze tips zijn afkomstig uit de interviews en uit het literatuuronderzoek dat voorafgaand aan de interviews is uitgevoerd.

Gebruik van de voorbeelden

De voorbeelden zijn afkomstig uit de praktijk en geven een realistisch beeld van de mogelijke vormen van agressie tegen de brandweer. U kunt de voorbeelden gebruiken bij de voorbereiding op de incidentbestrijding: bij opleiden, trainen en oefenen in het kader van vakbekwaam worden en vakbekwaam blijven.

Onderzoeksrapport

Meer informatie over de aanleiding en de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek naar agressie tegen de brandweer vindt u in het rapport 'Agressie tegen brandweerpersoneel; ervaringen uit de praktijk'. U kunt dit rapport downloaden op www.infopuntveiligheid.nl, in het dossier Agressie tegen hulpverleners. Op deze website vindt u ook de brochure 'Agressie tegen brandweerpersoneel' met de belangrijkste resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Hieronder worden de ervaringen met agressie die brandweerm medewerkers hebben opgedaan, beschreven en uitgewerkt. De voorbeelden zijn afkomstig uit de praktijk en geven een realistisch beeld van de mogelijke vormen van agressie tegen de brandweer.

1. Brandweerschouffeur getroffen door zwaar vuurwerk

Ik was ingedeeld op oudejaarsavond en had dienst in de nacht van 31 december op 1 januari. Er wordt bij ons ieder jaar, in vaktermen gesproken, een treintje gevormd om met verschillende instanties op pad te gaan en de locaties af te rijden. Deze organisaties bestaan uit de brandweer, politie en gemeente. Dit lokt ook wel eens agressie uit omdat je daar met drie auto's staat. De nacht was rustig verlopen en omstreeks 03.30 uur wilden we een bepaald plein controleren. (...) Voorgaande jaren was er vaker gezeur geweest op dit pleintje maar echte incidenten hadden zich niet eerder voorgedaan. (...) Op het plein waren zo'n 75 jongeren en andere personen aanwezig. (...) Meerdere mensen hadden die avond al met de brandweer gebeld over de vreugdevuurtjes op het plein.

Ter plaatste heerste een grimmige sfeer. We werden uitgescholden op het plein bij aankomst en kregen opmerkingen als: "Ga lekker ergens anders spelen met jullie brandweerautootje" en "Wat doen jullie hier?". De jongeren waren constant aan het jennen en probeerden hoe ver ze konden gaan. Wij komen in hun ogen natuurlijk hun feestje verzieken en zij hebben waarschijnlijk het nodige aan alcohol of drugs genuttigd. Ze raakten ons echter niet fysiek aan, dat zouden we ook niet geaccepteerd hebben. Ze maakten wel wat opmerkingen om ons uit te lokken een keer uit je slof te schieten. (...) Tussen beide voertuigen zat ongeveer vijf meter. Ik stond daarvoor en had de hogedrukstraal uitgegooid en mijn collega's gingen naar het vreugdevuur toe om deze te blussen twintig meter verderop.

Op het moment dat een soort charge werd uitgevoerd door de politie om de jongeren van het plein te verwijderen rende een aantal jongeren weg. Op dat moment werd er vanuit de groep een stuk dynamiet (zwaar vuurwerk) gegooid richting onze auto. Ik heb het vuurwerk later nog gezien, het ging om een Pools nitraat. Op zo'n moment is het een nadeel dat je chauffeur bent want je staat daar als enige. En voordat ik het doorhad of iets kon zien ontplofte het vuurwerk. (...) Vaak hebben we de gewoonte om oordoppen in te doen tegen het vuurwerk, maar het nadeel wat daaraan hangt is dat je als chauffeur alleen staat en het met oordoppen dus lastig is om te communiceren met je collega's. In dit geval had ik deze dus ook niet in, omdat ik contact wilde houden met mijn collega's die verderop bezig waren. Het vuurwerk werd op dermate afstand van mij gegooid dat het echt gevaarlijk was en ik gehoorschade heb opgelopen. Doordat de politie op het plein aanwezig was konden ze de dader meteen aanhouden en meenemen naar het bureau. (...) Het was een agressief figuur, de politie heeft nog met hem gevochten voordat hij meeging naar het bureau. (...)

Ik denk dat het gooien van de vuurwerkbom een soort uiting van frustratie was doordat de jongeren werden weggestuurd door de politie en doordat ze een biertje op hadden. Het was niet zo zeer een gerichte actie tegen mij persoonlijk of tegen de brandweer in het algemeen. Het is in hun ogen meer een vorm van agressie tegen hulpdiensten die het feestje van de jongeren kwamen verpesten. Het is voor hen misschien een uitdaging om de brandweer, politie en gemeente te jennen.

Ik heb toen direct aangifte gedaan op de kazerne. De wijkagent die ook op het plein aanwezig was kwam hier naar toe om deze aangifte op te nemen.

Ik weet niet of de dader onder invloed van alcohol of drugs was. Ik heb nooit contact gehad met hem. Ik weet alleen dat hij uit de buurt kwam en dat hij rond de 20 jaar oud was. Van de politie hoorde ik later dat hij aangaf tijdens zijn verhoor, dat hij er spijt van had en dat het nooit de bedoeling was om het vuurwerk richting een brandweerman te gooien. (...)

Omgang

Ik heb niets gedaan om het geweld te voorkomen, te reduceren of te stoppen. Dit ging simpelweg niet. (...) De collega's die bezig waren met blussen hoorden de klap en kwamen direct terug naar het brandweervoertuig. Ze hadden meteen door dat het bij mij gebeurde. De politie ging direct achter de dader aan en de wijkagent en mijn collega's kwamen naar mij en hebben mij opgevangen. Ik had toen nog niet echt het besef wat er precies was gebeurd en gaf aan dat alles in orde was.

Impact

Ik had direct een piep in mijn oren. In het begin maakte het incident niet heel veel indruk. Het was ook het laatste klusje, dus nadat ik ben teruggereden naar de kazerne is de wijkagent er nog bij geweest. Hij heeft een verklaring opgenomen en zou deze uitwerken tot een aangifte. Toen ik de volgende ochtend wakker

werd en het aan mijn vrouw vertelde en de gebeurtenissen voor mezelf op een rijtje ging zetten, realiseerde ik me dat het best anders had kunnen aflopen. Met name gaat het dan om de onzekerheid over wat je overhoudt aan het incident. Je gehoor kan in de toekomst alleen maar slechter worden en zal niet beter worden door dit incident. De politie gaf aan dat het dergelijk zwaar vuurwerk was dat ik mijn benen wel had kunnen kwijtraken. (...) Dat besef kwam dus pas later toen ik de volgende ochtend uit bed kwam en mijn verhaal vertelde.

Op nieuwjaarsdag vertel je constant je verhaal waardoor je ook niet echt vrolijker wordt. Het gaat steeds in je gedachten om. Ik heb verder wel goed geslapen en lag er niet wakker van. Het heeft echter wel meer impact gehad dan ik me vooraf had kunnen bedenken. Niet echt op het moment zelf maar meer de dag erna. Na het incident ben ik door verschillende collega's en leidinggevenden gebeld. Het is fijn dat je er met je collega's over kunt praten en kunt delen hoe zij de situatie hebben ervaren.

Afhandeling en nazorg

In de nacht zelf had ik op de kazerne dus al aangifte gedaan maar in verband met het snelrecht dat zou worden toegepast wilde de agent het verhaal in de middag nogmaals horen om het goed op papier te kunnen zetten. Ik kijk positief terug op de afhandeling van de zaak door de politie. Ik vond het prettig dat de volgende dag nog iemand van de politie bij mij thuis kwam om te informeren en dat er ook daadwerkelijk meteen iets mee gedaan werd. Dat geeft je wel een voldaan gevoel. (...)

Er is aangifte gedaan op naam van de brandweer en niet op mijn eigen naam, dat vond ik wel positief. (...) Door het doen van aangifte op naam van de brandweer heb je ook niet de ellende dat ze je misschien op je thuisadres komen opzoeken want dat kan natuurlijk zomaar gebeuren. (...)

Direct na het incident moesten veel formulieren worden ingevuld. Er zat wel een bepaalde druk achter, ook vanuit Justitie in verband met het snelrecht dat werd toegepast. (...) Er moet direct een hoop geregeld worden en je moet vervolgens achter een hoop zaken aan. Zo moet je bijvoorbeeld direct weten of je blijvende gehoorschade hebt. Dat zijn de nadelen van snelrecht en dat viel me wel tegen, met name omdat het nog tussen je oren zit. Je leeft in onzekerheid over de gevolgen en maakt je ongerust over de piep in je oren. (...) Van de andere kant ben je er wel direct vanaf. Vanuit Justitie werd ik netjes op de hoogte gehouden en er werd direct een schadevergoeding uitgekeerd. Ik hoefde niet eerst te wachten tot de dader had betaald. Je zit er op 1 januari, wat normaal een feestdag zou moeten zijn, niet echt op te wachten om de hele dag op het politiebureau te zitten maar dat zijn formaliteiten waar je nou eenmaal even doorheen moet. (...)

Er komt toch wel een hoop bij kijken maar ik ben wel blij dat ik aangifte heb gedaan. Het geeft je een voldaan gevoel dat er iets mee gebeurt en dat er snel actie wordt ondernomen.

De afhandeling van het incident heb ik ervaren als een belasting voor mezelf. Een stukje begeleiding vanuit het korps zou wel prettig zijn, dat heb ik op dat gebied wel gemist. Je wordt een beetje in niemandsland geduwd en komt terecht in een situatie waarin ikzelf totaal geen ervaring heb. Je wordt gebeld door de officier van justitie en het moet allemaal snel afgehandeld worden. Je vraagt je wel af wat er precies allemaal gaat plaatsvinden. (...)

Leerpunten

Een belangrijke les die hieruit geleerd kan worden is dat je als brandweerchauffeur in dergelijke situaties niet meer alleen zou moeten staan. Je bent kwetsbaar op dergelijke momenten. Misschien is het wel een goede zaak om met oud en nieuw iemand extra mee te nemen die de omgeving in de gaten kan houden, die kan zien wat er gebeurt en fungeert als een soort observator. Dit hoeft dan niet per se iemand van de brandweer te zijn, maar kan ook iemand van de politie zijn. Ik zal dit jaar met de ploegchef bespreken om misschien met zeven man te gaan in plaats van met zes man.

Ik zou iedereen bij de brandweer willen aanraden om gewoon aangifte te doen, ook al is het maar iets heel kleinschaligs. Vaak wordt binnen de brandweer gedacht: het hoort er allemaal bij en het is normaal dat het gebeurt, maar dat is het niet. Voor hetzelfde geld was ik twee benen kwijt.

Als organisatie kan de brandweer haar personeel wijzen op de gevaren rondom oud en nieuw. Hier zou wat meer op gehamerd moeten worden. Je kunt in situaties terecht komen waar je van te voren geen rekening mee hebt gehouden. Eigen veiligheid staat voorop en als die in het geding is dan is dat jammer voor het incident, maar dan blijven we in de auto en komen we later wel terug.

2. Automobilist woedend op brandweerchauffeur bij versperring doorgang

Rond 15.00 uur kregen we een melding van een gaslek in een woonwijk. We zijn hier vervolgens naar toe uitgerukt. De woning bevond zich in een wijk waar veel flats staan en waartussen zich huizenblokken bevinden. Mijn collega's gingen aan het werk bij de betreffende woning. Ik kreeg de opdracht om het voertuig te verplaatsen naar een plek dichterbij de woning, de auto neer te zetten en de spullen klaar te maken. Voordat ik dat kon doen was ik met de bevelvoerder in gesprek. Er stond een geparkeerde auto en ik zag in een oogwenk een man die auto instappen. Vervolgens reed de auto weg uit het parkeervak, mijn richting op. Op dat moment kreeg ik een opdracht van de bevelvoerder via mijn portofoon. Toen ik de bevelvoerder te woord stond begon de man in de auto luid te toeteren, te schreeuwen en te schelden naar me. Ik heb niet gehoord wat de man zei. Ik keek naar die man met een blik van: even geduld, ik ben bezig en kom zo bij u. De man werd daardoor verschrikkelijk boos en begon te gebaren en ook 'ik hak je hoofd eraf' gebaar naar mij te maken. De man had zoveel haat in zijn ogen. Ik kende de man niet, hij was onbekend voor mij. Hij zat alleen in de auto en was wellicht op visite of woonde in de buurt. Het was een Marokkaanse of Turkse man. Ik schat hem tussen de 20 en 30 jaar. Ik had niet het idee dat hij onder invloed van alcohol of drugs was. De man kwam erg gefrustreerd op mij over omdat ik niet meteen actie ondernam terwijl hij er niet doorkon. Ik zag hem in eerste instantie nog wel in een oogwenk normaal in zijn auto stappen. Op dat moment dacht ik nog dat ik dadelijk wel wat met die man zou moeten omdat hij zijn auto om zou moeten keren. Op dat moment deed ik er niks aan omdat ik in gesprek was. De man was niet echt uit op een confrontatie. Ik denk dat het puur een uiting van agressie was. In het begin was de man boos omdat hij iets niet gedaan kreeg. Hij ging wel met zijn auto voor mijn tankautospuiter staan. Ik was niet van plan om mijn auto te verplaatsen en dacht: wacht maar even. Voordat ik kon reageren of uit kon stappen keerde de man met gierende banden zijn auto en is weggereden. Je kon om het huizenblok heen rijden waardoor ik meteen dacht dat de man terug zou komen. Ik heb meteen de portofoon gepakt en de jongens geroepen. Ik ben de auto ingestapt en heb mijn helm opgedaan in het geval de man terugkwam en ging schieten. Zo had ik in ieder geval bescherming.

De man kwam zo dreigend over, dat ik dacht dat hij mij echt wat aan zou doen.

De dader is continu in zijn auto gebleven en is zijn auto niet uit geweest. Toen we elkaar zagen ontplofte de boel meteen. Ik heb op deze locatie niet eerder incidenten meegemaakt en er was ook geen bijzondere gebeurtenis die dag. Op het moment van de non-verbale bedreiging zat ik alleen in het voertuig. De bevelvoerder en manschappen waren bij de woning aan het werk. Er was tevens politie aanwezig maar niemand heeft de bedreiging gezien.

Omgang

Wat ik gedaan heb is rustig blijven. Als ik ook zou beginnen te schreeuwen zou het alleen maar erger worden. Doordat ik rustig bleef leek hij alleen maar bozer te worden. Hij begon gebaren te maken dat ik die auto weg moest halen. Ik kreeg de kans niet om de situatie uit te leggen. Collega's of omstanders hebben niets gezien en konden daarom ook niet ingrijpen. Ik denk niet dat ik er een andere wending aan had kunnen geven, voor mijn gevoel ging hij helemaal door het lint. Collega's kunnen hier lering uit trekken door rustig te blijven en hulp te vragen via de portofoon. Daarnaast moet de politie ook meteen ingeschakeld worden wanneer deze aanwezig is. Het lost niks op als je zelf ook boos wordt. We hebben er niet bij stilgestaan om de politie meteen in te lichten. Net zo snel als het begon stopte het ook weer.

Impact

De impact was groot bij terugkomst op de kazerne. In eerste instantie ga je gewoon verder met de inzet maar bij terugkomst merkten de collega's op dat ik ontdaan was. Als je er later over nadenkt, realiseer je je: hij had wel een pistool op mijn hoofd kunnen zetten. Diezelfde avond laat hadden we nog een uitruk, het ging om een buitenbrand ergens in een park. Dan ben je iets scherper en je merkt dat collega's ook scherper zijn. Je kijkt om je heen, observeert mensen. Mijn werk heeft er niet onder geleden. Alleen was ik twee dagen erna wat scherper maar daarna ga je weer over tot de orde van de dag.

Afhandeling en nazorg

Ik had wel een signalement van de dader en kende wat flarden van het kenteken. De gegevens waren te beperkt om aangifte doen. Ik heb er wel melding van gemaakt. De politie heeft geprobeerd om het weekend erop de man te traceren maar dat is niet gelukt. Ik ben nog wel altijd welkom op het bureau om alsnog aangifte te doen als er meer gegevens bekend zijn.

De opvang vlak erna was erg goed. Daarnaast werd in de dagen erna nog vaak gevraagd: 'Hoe heb je geslapen?', 'Hoe is het met je?'. Ook al vragen de mensen niks, je merkt toch dat de collega's je even in de gaten houden. Dat is de steun die je op dat moment nodig hebt.

Door de collega's voelde ik me gesteund, dat was heel positief. Als iemand om hulp roept, ga je meteen. Dat is heel waardevol, dat heb ik gemerkt. Ik voelde me erg gesteund door mijn leidinggevende en collega's, ik ben heel goed begeleid daarin. Door het incident heb ik niet minder plezier in mijn werk gekregen, ik doe nog alles en kom overal.

Leerpunten

Agressie kun je nooit helemaal voorkomen. In de brandweerorganisatie moeten medewerkers trainen met acteurs, in een rollenspel. Hierdoor weet je hoe je ermee om moet gaan. Ik denk dat dat best wel goed kan zijn, ondermeer ook voor de brandweerchauffeurs. Daarnaast moeten gemeenten, politie en brandweer om de tafel om informatie uit te wisselen over agressie richting personeel en hoe zij daar mee omgaan.

3. Bevelvoerder geconfronteerd met stalker op oudejaarsavond

Het was oudejaarsavond 2009. Op oudejaarsdag en -avond komen in een bepaalde wijk veel brandjes voor. Er was een brandje in een straat en het beleid van de gemeente is dat alles uit moet, behalve op de plaatsen waar gestookt mag worden. Daar mag het onder toezicht.

We kwamen in de desbetreffende straat aan. Ik was bevelvoerder, we konden de locatie eerst niet vinden. Je had namelijk een 'gangetje' met aan de linkerkant eengezinshuizen. Achter die huizen stonden garages en achter die garages brandde het, dat kon je van de weg af niet zien. Ik liep daarheen, dat brandje lag tegen zo'n garagebox aan. Aan de andere kant van de straat stond politie.

Terwijl ik naar de brand liep met twee collega's liepen er kinderen mee maar ook volwassenen. Dit vond plaats om 11:00 uur 's morgens.

Ik bekeek de brand, en zei: "Als dat niet uitgaat kan die garagebox misschien ook wel meegaan".

Ik zeg tegen mij twee collega's: "Dat moet uit". We liepen weer terug naar de auto en op dat moment begon een man tegen mij te praten in de trant van: "Waarom is dat nou nodig?" Ik zeg: "Ik ga dat niet uitleggen aan iedereen, ik vind dit te gevaarlijk hier bij zo'n garagebox". Ik wilde in het begin niet met deze man in discussie gaan, als het gaat om het uitmaken van de brand. De rest van het team heeft dit ook niet gedaan. De dader was geen bekende van mij. Het ging om een autochtone man in de leeftijd van 35-40 jaar. Voor zover ik kan inschatten was de dader niet onder invloed van alcohol en/of drugs.

Deze man was eerst aardig, maar begon naar mij toe steeds kwader te worden.

Hij begon non-verbaal met wijzen en hij wilde een beetje de regie in handen houden over wat zich daar afspeelde. Hij gedroeg zich als de 'burgemeester van de straat', zijn zoontje van een jaar of tien volgde dit voorbeeld.

Hij wilde een stukje macht laten zien. Het ging er hierbij niet om of er wel of geen brand was. Aan het einde wilde hij echt een beetje de confrontatie met mij opzoeken, niet lichamelijk maar wel met woorden. Ik ben niet zo bang aangelegd dus ik heb hem een beetje genegeerd. Nou bekijk het maar, dacht ik.

Toen bedacht ik me dat deze wijk bekend staat als rommelig, dus heb ik de politie gewaarschuwd. Zij stonden aan de andere kant van de straat. Op een gegeven ogenblik was de brand uit. De man liep steeds mee en bleef hierdoor in beeld. Ik had hem ook al die tijd in mijn vizier.

Mijn collega's waren de slang alweer aan het oprollen. Ik stond daar met die twee politieagenten bij de garagebox. Toen begon de man tegen de politie in de trant van: Waarom moet dit nou?, maar hier kreeg hij ook geen antwoord op. Toen begon hij weer tegen mij: "Jij hebt de opdracht gegeven om het uit te maken, ik vind het zo kinderachtig, ik zie jou vanavond en dan ben je van mij". Dit zei de man waar de politie bij stond.

Ik negeerde hem gewoon en hij werd steeds opgefokter. Op het laatst begon hij te schreeuwen: 'Vanavond komt het los en dan zoek ik je op, weet je, ik ken jouw gezicht' en zo.

Een andere man die er ook bij stond heeft de man toen meegenomen en zei tegen hem: "Hou even op" en heeft de man in huis geduwd. Wij hebben de spullen ingepakt en zijn weggereden.

Na een à twee uur was er weer brand ergens in die straat. We gingen er naartoe met dezelfde bezetting. Wij hebben binnen de gemeente de afspraak dat wij niet blussen voordat de politie er is (bij Oud en Nieuw). Toen wij de tweede keer ter plaatse kwamen spraken we in de auto af deze man in de gaten te houden. Als er iets gebeurt moest dit mij direct gemeld worden.

De man kwam er weer aan en hij zocht constant oogcontact met mij. Hij deed niet zoveel en zei ook bijna niets meer maar zocht mij wel op. Fysiek was er afstand maar hij hield oogcontact. Nadat de politie was gearriveerd hebben we de brand geblust. Ik dacht, laat hem maar, ik reageer er niet meer op maar onbewust houd je hem toch in de gaten. Tot 23.00 uur is het drie keer voorgekomen dat wij naar deze straat moesten. Elke keer als ik uitstapte wist ik, hij is er.

Tegen 23.00 uur moesten we er weer naartoe, het was toen donker. De man zei tegen mij: "Vanavond maak ik je af", waarna hij weer op de stoep ging staan. Er was op dat moment constant politie in de buurt. Om 01.00 uur zijn we er nog een keer geweest. Toen gebeurde het weer, de man bleef constant oogcontact

houden. Waar ik ook heen liep, hij liep gewoon met mij mee op een afstand van tien tot vijftien meter. Je zag hem overal, achter een boom, bij een muurtje of bij zijn huis. Als ik opkeek zag ik hem telkens meteen.

We moesten ergens anders naartoe in de binnenstad, wij zijn toen een hele tijd niet in de desbetreffende wijk geweest. Tegen een uur of 04.00 uur werd het heel rumoerig in de straat en moesten wij daarheen. Er was een grote brand voor het huis van de man. Er was allemaal politie, ik dacht nog: Ja, we gaan er gewoon heen.

Wij moesten omrijden omdat de politie zei: “Wij gaan voorop, maken jullie de brand uit en dan is het in ieder geval veiliger werken”. De politie wist niet van die man af. Er waren een hoop kwajongens die rotzooi aan het trappen waren tegen de politie en zo. Er stond een cordon van politie om ons heen en wij gingen naar die brandhaard toe. Toen ik uitstapte stond de man er weer. Ik ben toen om de tankautospuut heen gelopen.

Ineens had de man een bierflesje in zijn hand, hij sloeg dat kapot en hij maakte met zijn andere hand een gebaar langs zijn keel, terwijl hij het kapotte bierflesje liet zien. Daarna verborg hij het achter zijn rug. Ik voelde dat hij steeds dichterbij mij kwam.

Ik werd door de portofoon gewaarschuwd door twee collega's die aan het blussen waren. Die collega's voelden zich ook al niet meer lekker met hem erbij, daarom waarschuwden zij mij. Ik heb hem genegeerd en ben op een politieagent afgestapt. Ik heb niet omgekeken, heb verder ook niets gedaan maar heb tegen de politieagent gezegd: “Ik word de hele dag al bedreigd door de man die achter mij staat, hij heeft nu een kapot geslagen bierflesje in zijn hand en hij heeft eerder op de dag tegen mij gezegd dat hij mij om wil brengen”. De politieagent zei wat in zijn oortje, ik draaide me om en er stonden twee politiemensen in burger om hem heen. Het bierflesje was opeens weg, de politie heeft de man naar zijn huis gebracht. We hebben het brandje uitgemaakt, zijn weggegaan en zijn daarna niet meer in die straat gekomen.

Omgang

Ik heb de dader genegeerd, er is niets gedaan om deze man te stoppen. Ik wilde in het begin niet met deze man in discussie gaan, als het gaat om het uitmaken van de brand. De rest van het team heeft dit ook niet gedaan.

Impact

Het incident heeft twee keer voor impact gezorgd. De eerste keer was de middag na het incident waarop ik het voorval aan mijn vrouw vertelde. De tweede keer was op het moment dat de dader weer vrij kwam.

Vragen die door mijn hoofd rondspookten waren onder andere, ‘weet de dader waar ik woon’. Ik heb hierna twee weken thuis geslapen, gedurende de diensten. Op de dag zelf heb ik geen emoties gevoeld, geen angst en ik voelde mij ook niet boos. Wel was ik bezorgd om mijn gezin en de manschappen die nog in de auto zaten.

Afhandeling en nazorg

Na het incident en na de aangifte hield de regionaal commandant mij op de hoogte. Het was niet zijn taak om zich met het incident te bemoeien maar hij deed dit wel, dit voelde als een ondersteuning. Met collega's onderling werd het incident ook besproken aan de koffietafel. Ik kon mijn verhaal kwijt, er werd geluisterd en er was aandacht.

Het incident heeft geen gevolgen gehad op de verdere uitvoering van het werk of op het werkplezier. Wel is het zo dat een collega-bevelvoerder het jaar daarna precies hetzelfde heeft meegemaakt met dezelfde dader.

Uiteindelijk heb ik wel aangifte gedaan van het incident, mijn collega's hebben dit aangemoedigd. Door het doen van aangifte kwam het incident wel weer boven. Nadat er aangifte is gedaan tegen de dader, is de dader hiervan op de hoogte gesteld. De dader reageerde hierop met bedreiging, waarna er opnieuw aangifte gedaan moest worden.

Op dit moment is er al een training in het omgaan met agressie maar er is geen achterliggend protocol of iets dergelijks. De begeleiding vanuit de organisatie is als prettig ervaren, de organisatie vindt de afhandeling van dit soort incidenten erg belangrijk.

Leerpunten

Collega's kunnen hier lering uit trekken door altijd alert te zijn; niet iedere persoon is zoals hij/zij eruit ziet. Verder is het van belang dat je elkaar in de gaten houdt, om je heen kijkt wat er gebeurt en een inschatting maakt van mensen die je in de gaten houden. Doe nooit iets alleen maar haal altijd de bevelvoerder erbij.

4. Brandpreventist bedreigd tijdens reguliere controle

Er was sprake van een geplande reguliere periodieke controle op het brandveilig gebruik van een groot evenementengebouw. Een collega van mij zou die dag de controle doen, maar door omstandigheden was hij verhinderd en moest ik het doen. (...) Een jaar geleden ben ik daar al een keer geweest, dus ik was voor de man in kwestie geen onbekend persoon. Het jaar daarvoor was alles prima in orde en er waren geen noemenswaardige dingen die problemen zouden kunnen veroorzaken. Toen ik daar kwam was het heel rustig, er waren geen activiteiten. Er was niemand te zien of te horen. (...) Toen ik daar arriveerde zag ik al dat de deur dicht zat. Ik liep er naartoe en zag dat de (Nederlandse) eigenaar van binnenuit het slot opende. Hij herkende mij wel. Ik was in brandweeruniform.

We bespraken even dat mijn collega verhinderd was en dat ik daarvoor in de plaats kwam, dit was verder geen probleem. Zodoende zijn we het gebouw ingelopen. Hij heeft in het gebouw een soort restaurant, een bijeenkomstgedeelte, waar een aantal tafels en stoelen stond. We zijn daar aan een tafel gaan zitten, op dat moment kun je even gewoon met elkaar praten. (...) Meestal is dat het moment dat ik het logboek of andere papieren door kan nemen. Aan tafel zittend kwam de man al heel snel met de opmerking: "Je zult het wel gehoord hebben".

De sfeer was op dat moment heel goed, je kon niet merken dat er iets van spanning was. (...) Op het moment dat de man vroeg of ik wist wat er speelde, had ik geen idee wat er aan de hand was. Ik vroeg hem wat hij precies bedoelde. De man antwoordde dat zijn zaken niet goed liepen, het was allemaal moeilijk. Ik zei hem: "Dat zijn geen leuke geluiden". De man gaf zelf aan dat ze het wel draaiende zouden houden. Ik ben er inhoudelijk niet te diep op ingegaan. De man vroeg: "Waar kom je eigenlijk voor?" Hij zei dit op een nonchalante manier, een beetje uit de hoogte. Op de manier waarop de man dit zei, kon je al afleiden dat hij er eigenlijk geen zin in had. Ik bleef echter rustig en beleefd. Ik gaf aan dat ik langs kwam voor een periodieke controle. We lopen dan eigenlijk alles langs en aangezien er in het gebouw ook een brandmeldinstallatie met de nodige toepassingen zit, wilde ik graag het logboek daarvan inzien. Dan weet ik in ieder geval hoe het zit met het onderhoud.

De man gaf aan dat hij het logboek zelf niet meer bijhield. Hij had het logboek niet bij de hand en hij wilde het niet op gaan zoeken. Ik vertelde de man dat, op het moment dat ik het logboek niet in kan zien, ik ervan uit ga dat er geen onderhoud gepleegd is. De man gaf aan dat er wel onderhoud gepleegd was maar bleef volhouden dat hij het logboek niet wilde laten zien. Ik zei tegen de man: "Dan houden wij nu op, het heeft nu geen enkele zin meer". De meneer begon hierop over de nut en noodzaak van het houden van een controle door de brandweer. De man maakte er van dat hij het allemaal maar dikke onzin vond. Toen hapte ik even, ik voelde mij erg persoonlijk aangevallen in die zin, dat hij het onzin vond, terwijl ik toch kom voor een stukje veiligheid en verantwoordelijkheid van zijn kant. Naar mijn werk toe vond ik het beledigend. Het werd van mij uit toen een beetje een hard verhaal, in de trant van "Besef je wel waar je mee bezig bent". (...) "Ik weet wat mij te doen staat, ik maak een rapport, dan gaat dat wel richting de gemeente, dat ik hier geweest ben, maar dat ik hier geen controle kan doen". Dat was op dat moment de druppel die de emmer deed overlopen. (...) De man werd ontzettend boos, stond op, ging achter zijn stoel staan en pakte zijn stoel op boven zijn hoofd, aan de stoelpoten, terwijl ik nog steeds op twee meter afstand aan de andere kant van de tafel zat.

Ik wilde niet gaan staan, omdat ik de situatie dusdanig dreigend vond dat ik het niet wilde provoceren. Als ik zou staan, was ik min of meer gelijk met hem en dan is die drempel voor hem helemaal weg. De grens was weg, ik kon niet meer naar het niveau terug waar we waren om gewoon met elkaar te communiceren, hij begon ook te schreeuwen. Op dat moment waren we alleen in het pand. (...)

'Ik was er helemaal van overtuigd dat hij me met die stoel zou gaan slaan. Ik kon geen kant meer op. Ik was er al helemaal over uit dat die stoel mij hoe dan ook zou raken. Het enige wat door mijn hoofd spookte was: 'hoe kom ik hier weer weg'. Je probeert op dat moment ook helemaal niet meer in de aanval te gaan qua woorden want hij spuugde zijn gal volledig over de brandweer en over dat ik daar was. Je voelt dat je over een bepaalde grens heen bent gegaan maar je weet dat je niet meer terug kunt.'

Ik was er helemaal van overtuigd dat hij me met die stoel zou gaan slaan. Ik kon geen kant meer op. Ik was er al helemaal over uit dat die stoel mij hoe dan ook zou raken. Het enige wat door mijn hoofd spookte was: 'hoe kom ik hier weer weg'. Je probeert op dat moment ook helemaal niet meer in de aanval te gaan qua woorden want hij spuugde zijn gal volledig over de brandweer en over dat ik daar was. Je voelt dat je over een bepaalde grens heen bent gegaan maar je weet dat je niet meer terug kunt.

De man zette de stoel op een gegeven moment neer en bleef verbaal maar doorgaan, waarbij hij op de tafel sloeg en vloekte. De man liep naar de bar en greep een thermoskan en maakte een gooibeweging. Het eerste waar ik aan dacht was: "Oh nee, heet water". Ik zei tegen de man: "Niet doen!"

Er kwam wel een beetje water op de tafel terecht door een schijnbeweging. De man zette de thermosfles weer terug. Uiteindelijk is het allemaal bij bedreiging gebleven. Ik wist niet wat ik moest doen. Hij begon over de brandweer en alles wat verkeerd was in het verleden. (...) Ik begon mijn excuus te maken vanuit mijn zittende positie om een beetje tot de man door te dringen. Ik stak toen mijn hand nog naar hem uit (symbolische witte vlag in de strijd). Ik merkte dat er bij hem ook iets gebeurde, hij werd weer rustig. Ik dacht, ik ga staan, loop naar hem toe, geef hem een hand en ik moet zorgen dat ik hier weg kom (...). De man begon hierop zijn excuus te maken: "Zo moet het ook niet, zo moet het ook niet". Hij begon te vertellen: "De belasting moet nog zoveel geld van mij hebben en de gemeente moet nog zoveel geld van mij hebben".

Ik wist dit helemaal niet, maar het bleek dat hij bij de gemeente twee dwangsommen open had staan. Het woord 'gemeente' was in deze dus heel pijnlijk. Als ik dat had geweten, had ik dat misschien helemaal niet gezegd maar ja, dat weet je niet. Achteraf bleek dit inderdaad heel gevoelig te zijn. Ik heb het maar gelaten voor wat het was, dit kan zo niet, dit wordt niets, we maken wel een andere afspraak maar niet nu. We zijn samen weer naar de uitgang gelopen, want hij had de deur op slot gedaan. Bij de deur begon de man weer, hij begon weer alles op te halen over mijn collega in het verleden en iets met de burgemeester. Ik denk hier reageer ik niet eens meer op. Ik zei: "Sorry, ik ga nu weg". Hij werd weer boos, waarop ik zei "Nou moet je eens luisteren, het is goed zo, ik ga weg". Toen ik in de auto zat dacht ik: Nou, dit is ook wat. Is dit nou echt gebeurd? Ik had echt het idee van, dit is niet echt.

Omgang

Je houdt er voor jezelf rekening mee, waar ben ik nu en waar wil ik naar toe (niveau). Op dat moment worden er heel veel zintuigen getriggerd in de zin van, ik ben in een situatie en nu wil ik hier vandaan. Dat is dan prioriteit één en hoe we dat doen zien we wel.

Je gaat er dan rekening mee houden van 'ik ga niet staan', bewust niet. (...) Ik heb er bewust voor gekozen, zo van 'laat hem maar uitrazen' en hopen dat ik weer normaal kan doordringen (...) Ik moet normaal met hem praten en het dan afsluiten, dat is de enige optie.

'Je gaat er dan rekening mee houden van 'ik ga niet staan', bewust niet. (...) Ik heb er bewust voor gekozen, zo van 'laat hem maar uitrazen' en hopen dat ik weer normaal kan doordringen (...) Ik moet normaal met hem praten en het dan afsluiten, dat is de enige optie.'

Ik weet nog dat ik er heel bewust mee bezig was, wat doe ik wel en wat doe ik absoluut niet. Ik heb ervoor gekozen om nergens tegenin te gaan en er zo voor te zorgen dat er niet nog meer agressie opgewekt wordt. De keuze voor het aanbieden van excuus is gemaakt op basis van het feit dat er bij de man veel oud zeer naar boven kwam.

Ik dacht misschien dat niemand daar ooit 'sorry' voor gezegd heeft, laat ik dan maar gewoon mijn excuses maken namens de brandweer waar ik dan ook voor kom. Je geeft je over, ik zag dit ook als enige optie. Het uitsteken van de hand was nodig om tot de man door te dringen.

De hand die ik vanaf de tafel gaf was het symbool voor: ik reik jou mijn hand aan, ik wil zien wat jij doet. Toen zag ik dat hij kalmeerde, dat was voor mij het teken om te gaan staan, om naar hem toe te lopen en hem daadwerkelijk ook de hand te geven.

Had de dader direct in het begin op een normale manier gezegd dat het hem eigenlijk helemaal niet uitkwam en het hem behoorlijk hoog zat, dan had ik gezegd: prima, dan maken we toch een andere afspraak of jij geeft aan wanneer het jou het beste uitkomt. Misschien had ik dit ook zelf kunnen voorstellen, alleen dan had ik dat moment moeten pakken op het moment dat hij zei: 'Je hebt het misschien al gehoord'. Maar daar sta je op dat moment niet bij stil. (...)

Impact

Er is aangifte gedaan. Je denkt: oei, heb ik er wel goed aan gedaan? Je voelt jezelf een beetje schuldig wanneer je wat meer achtergrondinformatie van hem krijgt. (...) Je begint eigenlijk een beetje medelijden te krijgen met deze persoon. Dat is niet handig, want je moet altijd terug worden gezet naar het feit van 'wat hij gedaan heeft is gewoon niet netjes en hoort gewoon niet zo'. Uiteindelijk heb ik er niet zoveel last van gehad. Het heeft nog wel effect gehad binnen de groep. (...) Ik ben er zelf heel blij mee dat ik er niet mee zit, dat ik er geen problemen mee heb. Ik denk dat het er gewoon mee te maken heeft dat het bij verbaal en bedreiging is gebleven en dat hij mij niet heeft vastgepakt of met de stoel heeft gegooid. Dan had ik er misschien heel anders bijgezet, dan heb je misschien angst om überhaupt de deur uit te gaan.

Afhandeling en nazorg

Als je thuis komt dan zeg je wel even wat je vandaag overkomen is. Ook bespreek je dat je twijfelt of je nu wel of geen aangifte moet doen. Er werd al heel snel gezegd: "Als ik jou was, dan deden we aangifte maar dat is een keuze die je zelf moet maken". Omdat je het nooit eerder hebt gedaan is het voor jezelf ook wel de vraag wat dat inhoudt. Ik vond het wel fijn dat ze bij de gemeente mij er eigenlijk wel op hebben voorbereid. (...) Er is onder domicilie aangifte gedaan. (...) Voor zover ik weet is de man niet bekend bij de politie (...).

Van mijn leidinggevendenden had ik de commandant in het weekend op de hoogte gesteld. Mijn rechtstreekse collega's heb ik zelf op de hoogte kunnen stellen. Er was steun vanuit collega's en ook verbazing over wat er gebeurd was. (...)

Leerpunten

Probeer vooraf signalen op te vangen maar ook te filteren, zoals of het inderdaad wel gelegen komt. Ook de factor ruimte speelt in deze een rol. Had dit buiten plaatsgevonden dan draai je je om en loop je weg. Door goed naar mensen te luisteren kun je van te voren al signalen opvangen waaruit blijkt dat je niet gelegen komt. Dit heeft te maken met een stukje bewustwording. Het zou goed zijn om het lespakket bij de brandweer aan te passen, lessen op te nemen hoe je met mensen omgaat en een stukje communicatie.

5. Brandweer door jongeren beschoten met vuurwerk

We werden gealarmeerd voor een containerbrand op oudejaarsdag. Het incident vond plaats in een wijk aan een doorgaande weg die erg smal was. De brandende container stond langs de weg. Ik denk dat we rond 10.00-11.00 uur ter plaatse kwamen. Bij aankomst zijn we begonnen met bluswerkzaamheden. We hebben twee keer twintig meter slang uitgerold. Er liepen wat jongelui rond die vuurwerk afstaken. Opeens kwamen de rotjes wel heel dichtbij, daar zeg je wel wat van. Op dat moment waren er vier of vijf jongeren die met vuurwerk gooiden. De groep werd groter en er werd doorgegooid. Het vuurwerk, met name rotjes, werd naar ons toe gegooid. Er werd ook naar ons geroepen maar dat ging bij mij het ene oor in en het andere weer uit. Wat precies werd geroepen weet ik niet meer maar wel in de beledigende sfeer, het is denigrerend. Je zegt wel eens: "kap er eens mee" of "doe normaal". De jongelui liepen langs de weg en kwamen steeds dichterbij. We zijn zes grote volwassen mannen, we zijn niet gauw bang en voelen ons niet snel gekleineerd. Maar de groep werd groter en ze gedroegen zich steeds uitdagender. Toen er tien a vijftien personen waren, heeft mijn bevelvoerder om spoedassistentie van de politie gevraagd. Normaal gesproken moet de politie er dan binnen twee minuten zijn. Het duurde veel langer, uiteindelijk kwam er pas politie na een minuut of zeventien. Wij hadden intussen de containerbrand uitgemaakt en waren met de tankautospuit weggereden. In het begin was de sfeer helemaal niet grimmig, je weet dat er containerbrandjes komen, iedereen begon in een optimistische stemming. Het is in hun ogen meer een vorm van agressie tegen hulpdiensten die het feestje van de jongeren kwamen verpesten. Het is voor hen misschien een uitdaging om de brandweer, politie en gemeente te jennen, ook omdat het een speciale dag is. 's Morgens is iedereen nog fris en fruitig. Op die bewuste locatie heb ik niet eerder incidenten meegemaakt. Voor mij was het allemaal relatief nieuw. We waren als groep dicht bij elkaar en ook dicht bij de brandende container. Ik denk ook dat we bewust dicht bij elkaar bleven. Op dat moment waren we niet op een geweldsincident voorbereid. Het was ook 's morgens, 's avonds stap je bijvoorbeeld al een stuk voorzichtiger uit.

De daders kenden we niet. Het waren allemaal jongens, ik schat ze ongeveer twaalf tot en met achttien jaar. Het geweld werd in groepsverband gepleegd. Ik weet niet of iedereen gegooid heeft, maar het waren er wel meerderen. Het waren Marokkaanse jongeren. Ik weet niet of ze onder invloed waren. Er was geen sprake van een afhankelijkheidsrelatie.

Ik denk dat het een spontane reactie van hen was. Waarschijnlijk bluft de één waarop de ander reageert. Dan zegt één van ons dat ze ermee moeten kappen. Dat is leuk, denkt de ander en zo begint het. Het was meer pesten, we gaan lekker de brandweer narren. Er zat geen doel achter.

Omgang

We hebben de brand sneller geblust door de procedure in te korten. We hebben water in de container gespoten en toen zijn we weggegaan. Normaal willen we nog wel eens een schuimlaag erover spuiten. (...) We hebben bewust gekozen om niet te reageren en ons gedeisd te houden. We hadden ze ook twee tikken kunnen geven. De sfeer was nog niet van dien aard dat we gelijk weg moesten gaan. We zaten in de tankautospuit en hadden ook weg kunnen rijden. (...) Ik denk dat wij in deze situatie goed hebben gehandeld. Wij waren met zes man. We bleven zelf rustig, we hebben ze niet 'gevoerd'. Ik denk dat wij op dit moment in deze situatie de goede keuzes hebben gemaakt. (...) We hebben snel de container geblust, sneller dan normaal en de brand was uit. Vervolgens hebben we de boel ingepakt en zijn we weggereden. In eerste instantie had ik niet door dat er op ons werd gegooid. Op een gegeven moment zag ik dat bij mijn bevelvoerder vuurwerk voor de voeten werd gegooid. Tijdens het hele incident werd geprobeerd om een stapje verder te gaan. Het heeft al met al tien minuten tot een kwartier geduurd.

Impact

De impact viel op zich wel mee. Het is wel een stukje bewustwording, het is een trend van de laatste jaren.

Ondanks dat we met zes grote kerels zijn, wil dat niet zeggen dat ze niks zullen doen. Een groep van tien kan opeens veel groter worden, dit ben ik mij wel gaan beseffen.

Ik heb mij er niet veel van aangetrokken. Je bent de inzetten erna wel wat alerter, je doet je helm op en je flappen goed dicht. Tijdens het incident dacht iedereen er hetzelfde over, we bleven bij elkaar. Geen gelul, uitmaken en wegwezen, zo dacht iedereen er volgens mij over. De spoedassistentie zou binnen enkele minuten komen. Er is een communicatiefout geweest waardoor de politie veel later was. Het is toch wel fijn als je weet dat er binnen twee minuten politie kan zijn. Dit vind ik wel jammer, er kunnen ongelukken gebeuren als de politie echt te lang op zich laat wachten.

We kregen eigenlijk meteen de volgende melding, toen kwamen we de politie tegen. De bevelvoerder vroeg waarom het zolang duurde voordat ze er waren. Daar is even contact geweest en toen gingen we naar het volgende incident. Niemand is gewond geraakt en er waren verder geen gevolgen. Iedereen is gebleven en doorgegaan met het werk.

Ik heb niet minder plezier in het werk. Ik denk dat het wel één van de eerste keren was dat ik op deze manier een incident meemaakte. Het incident vond 's ochtends plaats terwijl wij in de veronderstelling waren dat zoiets alleen 's avonds plaats zou vinden. We rijden nu wel weer in die wijk. Ik denk dat we, na dit incident, ook sneller het besluit nemen om gewoon in de tankautospuit te blijven zitten.

Afhandeling en nazorg

Naar mijn weten is er geen aangifte gedaan. Tijdens de koffie wordt er wel over gesproken en kun je vertellen hoe het op jou overkwam. "Wat vond je ervan?" en "Hoe doen we het de volgende keer?" zijn vragen die besproken worden. Er is geen bedrijfsopvangteam ingeschakeld.

Leerpunten

Ik denk dat het beste leerpunt is, dat je je gezonde verstand gebruikt. Je voelt intuïtief aan of het 'foute boel' is. Ga niet je eigen lichaam op het spel zetten voor een incident. Vaak gebeuren dit soort akkefietjes bij buitenbrandjes en autobrandjes. Als je denkt dat het niet veilig is blijf je in je voertuig zitten. Eigen veiligheid staat voorop. Iedereen bij de brandweer moet zich realiseren dat het hoofddoel is om met z'n allen terug te keren naar de kazerne.

6. Tankautospuut belaagd tijdens jaarwisseling

Oudejaarsnacht kregen we omstreeks 02.00 uur een melding van een containerbrand. We kwamen de straat in rijden en werden eigenlijk meteen opgevangen door een groep van een man of 30 tot 35. Eerder die nacht was er al een grimmige sfeer in deze wijk. Een half uur tot drie kwartier voordat wij de melding van de containerbrand in de betreffende straat kregen, hadden we een melding gehad van een grote buitenbrand. De prioriteit van deze buitenbrand werd al naar beneden bijgesteld door de meldkamer en wij mochten niet met optische en geluidssignalen rijden in verband met de sfeer die op dat moment in die straat heerste. Dat was aan de andere kant van de wijk. (...)

Toen we rond 02.00 uur de betreffende melding van de containerbrand kregen, was er met betrekking tot dit incident niets bekend over de agressieve sfeer in de straat en waren er ook geen andere hulpdiensten aanwezig. (...) Voor ons was het dus een complete verrassing toen we het betreffende straatje inreden. (...)

Toen we de hoek om kwamen stond de groep ons daar op te wachten en reden we in een soort fuik. Zij gooiden met flessen in onze richting en sprongen direct op de tankautospuut waarin ik en mijn vijf collega's zaten. Ze sloegen op de deuren en de ramen en gaven op die manier aan dat wij daar niet gewenst waren.

We hebben de deuren op slot gedaan zodat ze niet naar binnen konden. De knoppen hielden we omlaag. Er werd aan de portieren getrokken door de groep en dat kwam zeer bedreigend over. De ramen van de tankautospuuten zijn van kunststof dus die kunnen ze niet inslaan. Daar dachten we eigenlijk met z'n allen meteen over na, maar dan komt wel het moment dat je de straat uit moet gaan rijden. Achteruit konden we niet omdat we omsingeld waren. In zo'n situatie moet je zoeken naar de juiste oplossing. Ik heb er voor gekozen om heel rustig en stapvoets weg te rijden. Uiteindelijk gingen ze toch wel aan de kant al bleef er wel een aantal aan de tankautospuut hangen.

De goedbedoelde adviezen om van de tankautospuut af te gaan omdat wij daadwerkelijk weg gingen rijden hadden geen zin omdat er alcohol in het spel was. Uiteindelijk zijn we de straat uit gereden en krijg je nog van alles naar je hoofd gegooid, van scheldpartijen tot bierflessen die tegen de tankautospuut werden gegooid. Op de hoek van de straat werd het uiteindelijk weer rustig.

We hebben toen contact opgenomen met de meldkamer om te vragen of er nog meer meldingen waren in deze straat. (...) Wij wilden wachten tot de situatie weer veilig was voordat we zouden terugkeren in de straat. Dat was uiteindelijk pas om 06.30 uur. Er stonden toen ongeveer zes tot zeven containers in brand die we toen pas hebben geblust.

De aanleiding van de agressie is voor mij onbekend. Vermoedelijk speelt alcohol- en drugsgebruik hierin een rol. Dat komt veel voor in de betreffende wijk. Ik kende geen van de daders. Het was een groep van ongeveer 30 tot 35 personen. Zij waren allen mannen in de leeftijd tussen 20 en 30 jaar en van buitenlandse afkomst. Ik weet niet van welke afkomst de daders waren omdat er in de betreffende wijk mensen wonen van 129 verschillende nationaliteiten. Het is daarom lastig hier een uitspraak over te doen.

De daders waren onder invloed van alcohol. Ze hadden kratten bier en flessen sterke drank bij zich. De groep jutte elkaar op door naar ons en elkaar te schreeuwen en door steeds een stapje verder te gaan. Ik had niet het idee dat de agressie specifiek tegen de brandweer gericht was. Ik denk dat het voornamelijk gaat om het pesten van hulpverleners. De daders waren puur uit op een confrontatie.

Omgang

Voor iedereen in de tankautospuiter was duidelijk dat we niet uit zouden stappen. Daar waren we het unaniem over eens. Onze gedachte was direct dat we de straat zo rustig mogelijk zouden verlaten en het incident zouden laten voor wat het was. Iedereen in de tankautospuiter bleef heel rustig, hield zijn mond en we hadden allemaal het idee om zo rustig mogelijk te vertrekken. Dat was naar mijn mening ook de beste reactie.

We zijn toen heel langzaam gaan rijden en hebben enkele malen getoeterd. In zo'n situatie moet je zien te voorkomen dat je ongelukken veroorzaakt. Onze chauffeur moet zich op zo'n moment goed concentreren. Uiteindelijk is het wel gelukt maar het is een vreemde situatie.

Na het incident hebben we nog besproken wat er zou zijn gebeurd als we vol gas hadden gegeven. Je denkt op zo'n moment ook na over wat de gevolgen zijn als een van de personen op straat onder de tankautospuiter zou zijn gekomen. Je moet altijd kunnen verantwoorden waarom je hebt gehandeld zoals je hebt gehandeld. We hebben het goed afgehandeld door de deur niet te openen om met ze in gesprek te gaan. Je weet niet in wat voor situatie je dan terecht komt. Het voornaamste is dat je rustig blijft in zo'n situatie. Eerder op de avond werd er vuurwerk naar ons gegooid door Marokkaanse jongeren. Deze personen werden door onze Marokkaanse collega in hun eigen taal aangesproken. Dit werkte in dit geval goed. Ik denk dat ze hier beter naar luisteren dan wanneer een Nederlandse collega er wat van zou zeggen.

Impact

Toen we de straat inreden trad een schrik-effect op. Je zit op zo'n moment niet lekker in je voertuig. Wat je hoopt is dat ze zo snel mogelijk aan de kant gaan en dat er geen letsel ontstaat voor jezelf en voor de mensen op straat. Tijdens het eten, vlak voor het incident, hadden we het er nog over dat mensen met oud en nieuw meestal vrolijk zijn en handjes schudden op straat als de brandweer ter plaatse komt. Dat was in deze straat totaal niet aan de orde.

Normaal gesproken zijn er altijd wel een paar mensen die lastig doen tijdens een incident wij zijn altijd met z'n zessen en redden ons daarom wel. Het is anders wanneer je bijvoorbeeld maar met z'n tweeën bent. Nu was de situatie anders en bestond de groep uit veel personen die ons belaagden.

Direct na het incident hebben we het er kort over gehad. Dit was meer in de laconieke sfeer dat we hier voorlopig niet meer terug zouden komen.

Je merkte dat het daarna toch wel wat stiller werd in de tankautospuiter. We hebben na afloop even in de kantine gezeten om met elkaar even een bak koffie te nemen. Lang duurde dit niet want vijf minuten daarna kwam de volgende melding al binnen en moesten we ons al weer concentreren op het nieuwe incident. Je krijgt dan niet echt de tijd het te laten bezinken.

We hebben er niet echt mee gezeten, maar het is wel een nieuwe dimensie in het hulpverleningsvak. Normaal werd je altijd goed ontvangen als je komt om hulp te verlenen en op zo'n moment is dat toch even wat anders. Er waren verder geen gevolgen voor mijn persoonlijk leven. Ik heb er 's nachts niet wakker van gelegen. (...) Ik ben er niet door van slag geweest. Er zijn geen taken die ik liever niet meer doe. Ik vind de dienst tijdens oud en nieuw de mooiste dienst die er is en hierin is door het incident niets veranderd.

Brandweerwerk is voor mij nog steeds het mooiste wat er is om te doen. Dit incident heeft daarop geen invloed gehad.

Afhandeling en nazorg

Er is geen aangifte gedaan. We zijn wel opgevangen binnen de brandweer. Tijdens het incident voelde ik me gesteund door collega's. Iedereen had dezelfde gedachtegang, ook achteraf gezien. We hebben een oud en nieuw evaluatie gehad en hierin hebben we gesproken over onze ervaringen. Dit wordt dan meegenomen in het plan van aanpak voor oud en nieuw van het jaar daarop. Dit is wel een goede zaak vind ik.

Leerpunten

Je denkt wel meer aan je eigen veiligheid daarna. Je houdt er rekening mee door je veiligheidsbril op te zetten, flappen dicht te doen, helm te dragen etc. omdat je met je neus op de feiten wordt gedrukt. Je wordt er wel alerter door. Het is lastig om te zeggen wat er binnen de brandweer moet veranderen. Over het algemeen wordt de brandweer wel meer gewaardeerd dan bijvoorbeeld politie. Die zijn al jaren bezig met hoe agressie tegen hen voorkomen kan worden. Het vindt nog steeds plaats dus het is heel lastig om hier iets over te kunnen zeggen.

Wat ik goed vind is dat je door middel van voorlichting mensen kunt bereiken. Dit zou kunnen door campagnes waarin duidelijk wordt gemaakt dat je hulpverleners gewoon hun werk moet laten doen en ze niet moet belemmeren. Hierdoor kan misschien een stukje bewustwording worden gecreëerd om burgers er op te wijzen dat het zo niet kan.

Het is goed om jeugd, die meestal nog wel te vormen is, op school eens te bezoeken en hen uitleg te geven over werkzaamheden die hulpdiensten uitvoeren. Hierdoor creëer je wel begrip.

De politie beheerst beter sociale vaardigheden waardoor het goed zou zijn om hen mee te nemen naar een incident. In eerste instantie zijn zij er om dit probleem aan te pakken. Voor sommige brandweermensen zou een cursus sociale vaardigheden wel goed zijn maar lang niet voor iedereen heeft dit nut.

7. Schermutseling tussen bevelvoerder en omstander op een garagedak

Ik ben beroepsmatig en vrijwillig bij de brandweer betrokken. Overdag werk ik op kantoor en 's avonds en 's nachts ben ik vrijwilliger. Het was een zaterdagavond in het najaar van 2008, we zaten gewoon thuis op de bank. Tussen 21.00 uur en 21.30 uur gaat de pieper, melding woningbrand in een oude buurt. Die wijk staat ook wel een beetje te boek als volksbuurt. (...) Vlak voordat we die straat inreden staat er aan de zijde waar ik zit als bevelvoerder, een man te zwaaien die aan wil geven: Je moet hier zijn, je moet hier zijn. Ik stap alleen uit, de man zegt dan: "Je moet meekomen, je moet meekomen, het is hier". Ik ben met die man meegelopen, we staan voor een achttal garageboxen en daarachter zie ik woningen, waarbij er bij één woning een behoorlijk uitslaande brand is. Op dat moment had ik contact met een tweede brandweerwagen die aan de voorkant van de woning stond. (...) Ik ben eigenlijk heel snel met de man in gesprek gegaan, hoe kunnen we daar het beste komen, wat kunnen we het beste doen, want hij was blijkbaar ter plaatse bekend. Deze man was een van de huurders van de garageboxen, hij had hier spullen in staan en was bang dat er iets met deze spullen zou gebeuren.

Ik heb via de porto contact gehad met de bevelvoerder die aan de andere kant stond. Hij zei: "ik ga aan de voorkant wat proberen en jij aan de achterkant, dan gaan we het zo voorlopig even doen". Ter plaatse trekt die man mij uit de auto, en ik laat mij ook door hem uit de auto trekken. (...) Ik heb de auto even laten staan en ben gaan kijken. Daarna heb ik ervoor gekozen, ook in overleg via de porto, dat we nu via de achterzijde gaan proberen om in te zetten. Dit hield in dat wij over de garageboxen moesten om in de tuin van de brandende woning te komen. Ik heb een ladder aan beide kanten van de garagebox geplaatst zodat we de garagebox op konden en aan de andere kant de tuin in konden komen.

Ik ben dan bezig met mijn werk om alles aan te sturen, water er naar toe te voeren etc.

De man is achter mij aan het dak opgeklommen en staat naast mij op het dak van de garageboxen. De man was heel druk. (...) Hij schreeuwde ook: "Je moet dit doen en je moet daar..." etc. Ik moest van alles van hem maar ik moest vooral de garagebox redden. Hij heeft mij ook geduwd. De man liep ons in de weg, en ik dacht nog als de brand uitbreidt zijn de uitbreidingskansen ook deze kant op. De man heeft goed werk gedaan, hij heeft mij hier op het spoor gezet maar ik wil dat hij nu weggaat. Ik heb geprobeerd om een gesprek met hem aan te gaan, zo van "Joh, het is mij nu duidelijk waar het zit, wij gaan ons best doen maar ik wil dat je nu van het dak afgaat". Want ondertussen dat ik mijn eigen mensen in de gaten moet houden, moest ik hem ook in de gaten houden want hij rende heen en weer, was aan het springen en doen. Je werkt op een hoogte van drie meter zonder valbeveiliging of wat dan ook dus je kunt zo van het dak afvallen. Ik

voelde mij daar op dat moment toch verantwoordelijk voor dus ik had zoiets van: hij moet weg. De man wilde dit niet, hij zei: "Ik ga niet weg". Ik werkte een jaar daarvoor op de afdeling preventie waar wij een training hadden gehad, hoe om te gaan met agressieve personen of mensen die niet willen. Ik had op dat moment het gevoel van, oké, dan ga ik nu proberen die meneer zo te overreden dat hij uiteindelijk wel het dak afgaat. Dat lukte op geen enkele manier. Achteraf bleek ook dat meneer medicatie nodig had om rustig te blijven. Ik kon het wel proberen maar hij was niet echt voor rede vatbaar. Dat wist ik op dat moment niet. Op de straat zelf hadden zich ook verschillende mensen verzameld. Een van deze mensen is ook heel kort op het dak geweest, ik heb hem naar beneden gestuurd en hij is ook gegaan. Wij hadden al vrij snel de politie ter plaatse gevraagd, zij konden met moeite een auto leveren, omdat ze op een aantal andere plaatsen ook nodig waren. Ik heb op een gegeven moment meneer een paar keer aangesproken.

Luister nou, ga nu weg, als je niet weg gaat dan laat ik je verwijderen. Ik heb hem voor mijn gevoel ook echt een paar keer gewaarschuwd. Maak het nou niet erger dan het is, je hebt goed werk gedaan, ik ben je dankbaar maar ga.

Ik heb geprobeerd contact te maken door mijn hand op zijn schouder te leggen. Het was niet zo'n groot persoon, dat maakte het ook makkelijker. Ik probeerde vaderlijk over te komen en zei: "Je hebt het goed gedaan maar nu moet je weg". Voor mijn gevoel leidde hij mij enorm af van wat ik eigenlijk moest doen dus ik wilde hem kwijt maar dat lukte niet.

Rondom de garagebox stond wel een aantal mensen. Vanaf de grond is er naar de man geroepen dat hij moest stoppen en weg moest gaan. (...)

Op een gegeven moment werd het duwen en trekken, en zei hij: "Ik ga niet weg." hij pakte mij bij mijn jas en ik pakte hem bij zijn schouder.

Op dat moment pakte ik mijn portofoon en riep de meldkamer op. Ik zei: "Ik heb hier een persoon op het dak die wil hier niet weg, maar ik wil hem wel weg hebben, ik wil politieassistentie". De man begint weer van: "Ik ga niet weg". Ik heb letterlijk tegen hem gezegd: "Ik heb politie laten komen, als je nu nog weggaat dan hebben we het er niet meer over". Het maakte mij niet uit hoe hij wegging, als hij maar wegging. Maar hij was niet voor rede vatbaar.

Vervolgens begonnen we een beetje om elkaar heen te draaien, er kwamen op dat moment wat collega's van de hoogwerker bij. Wij wisten hem tegen de grond te werken. De man ging helemaal door het lint, we moesten van hem afblijven. Op een gegeven moment heeft één van die collega's hem toch wel een klap uitgedeeld. Het was een beetje van heen en weer zwaaien en die collega heeft uiteindelijk ook een soort afwerend gebaar gemaakt, maar dat gebaar kwam wel op zijn gezicht terecht. Toen werd de man rustig, hij liet zich eigenlijk liggen alsof hij dood was. Op dat moment dachten we, wat gebeurt er? Op het moment dat wij goed wilden kijken wat er met hem was, sprong hij weer op en liep via de trap weg.

Ik gaf aan de meldkamer door: "Meneer is gevlogen, we gaan weer door".

Ik ben toen naar beneden de tuin in gegaan, en via de steeg heb ik de officier van dienst opgezocht. Die kwam ik daar tegen, ik heb toen even kort mijn verhaal gedaan, de agenten kwamen er toen ook aan. We hebben heel kort overlegd. De agenten zeiden: "We gaan wel even kijken of we hem kunnen vinden". Op dat moment werd ik opgeroepen door mijn pompbediende, die zegt: "De man is mij voorbij komen lopen en hij zegt dat hij een pistool gaat halen".

Ik zeg: "Oh, dat maakt de zaak iets anders". Ik vroeg de agent of hij meegeluisterd had. Ik vroeg mijn pompbediende of hij de man ook een huis in heeft zien gaan.

Ik zei: "Dan gaan we nu hergroeperen". Ik heb iedereen bij elkaar geroepen, die agenten zijn omgelopen en het huis is aangewezen. Ik zei: "Zo en zo is het geval, wij blijven nu bij elkaar en we doen even niets, ik weet niet of hij een pistool heeft, ik wil iedereen bij elkaar hebben en we gaan geen andere dingen doen totdat ik weet waar die kerel is". Tegen de pompbediende had de man letterlijk gezegd: "Ik ga nu een pistool halen en schiet jullie allemaal hartstikke dood".

Het is bij de politie inmiddels bekend wie deze man is. Het is een bekende van de politie. In het rapport heb ik gelezen dat ze inmiddels een arrestatieteam hebben opgestart omdat hij ook een wapenvergunning bleek te hebben, er was dus waarschijnlijk ook een wapen in huis.

Uiteindelijk hebben ze hem uit de woning gepraat en is hij aangehouden. (...)

Het incident vond plaats in een periode dat wij een aantal incidenten hadden. Voor mij was het zoiets van, ook deze gaan we weer doen. Ik had voor mijzelf ook niet het idee van, ik rij naar een volksbuurt dus daarom moet ik extra alert zijn. Er was ook geen spanning, ik had een goede ploeg bij me en ik voelde mij er zelfverzekerd over dat wij dit zouden gaan doen. (...)

Omgang

Om de agressie te reduceren en de man te kalmeren heb ik min of meer vaderlijk opgetreden. Dit door de man ervan te overtuigen dat het goed zou komen en een hand op zijn schouder te leggen. Dit werkt vaak goed, ook kan je de persoon op dat moment min of meer een bepaalde kant op begeleiden. Dit had echter geen effect op deze man. (...)

Impact

(...)

Het incident heeft wel impact gehad, wij gaan zondags altijd daar in de buurt naar de kerk en dan fiets ik daar langs. (...) Hij wilde met mij praten, hij wilde zijn excuses aanbieden want hij had het allemaal niet zo bedoeld. Ik had zoiets, daar heb ik helemaal geen zin in want ik fiets daar iedere zondag langs. Ik heb er helemaal geen trek in om ten eerste die kerel mijn gezicht weer te laten zien maar ten tweede ook mijn gezin op één of andere manier daaraan bloot te stellen (...) Ik lig er niet wakker van, ik slaap er niet slecht van, ik heb er geen moeite mee, maar heel simpel, ik ga mijn auto daar nooit parkeren'.

Wat ik mij nog heel goed kan herinneren was dat ik dacht, dit kan niet waar zijn, wat er hier nou gebeurt. Ik had voor mijzelf altijd het idee van, je komt er altijd uit, je weet altijd een manier waarop je de-escalerend kunt werken. Uiteindelijk was die manier er niet en toen heb ik wel gedacht, hoe is het mogelijk dat ik in die situatie terecht kom. Niet dat ik een engeltje ben maar ik had voor mijzelf het idee, dit overkomt mij niet.

(...) Terug op de kazerne is er wel over het incident gesproken maar aangezien iedereen moe was had iedereen zoiets van: we gaan lekker naar huis en klaar. Er is telefonisch met het afdelingshoofd over het incident gesproken, deze gaf aan dat er maandag actie ondernomen zou worden (praten met de politie e.d.). Er was ook steun vanuit andere collega's. Eén van de collega's is nog wel een keer met de man gaan praten. (...)

Afhandeling en nazorg

Ik heb wel overwogen om aangifte te doen. Ik had het ook willen doen, alleen kwamen we toen in gesprek met de officier van justitie. Hieruit bleek dat de brandweer ook geweld had gebruikt. Er is toen een gesprek geweest tussen de rechercheur, de korpsleiding en de officier van justitie en daar is gezegd alles tegen elkaar afgewegend zal het geen zaak worden.

De regels rondom het doen van aangifte waren op dat moment niet helemaal duidelijk. Op een gegeven moment dacht ik: Ik laat het er gewoon bij zitten en klaar. Dit heeft er wel toe geleid dat ik wil dat het in de toekomst voor ons korps goed geregeld is en dat we weten wat er gebeurt, of wat we moeten doen op het moment dat wij weer in zo'n situatie terecht komen. (...)

Het incident had verder geen gevolgen voor mijn persoonlijk leven. Ik heb het er met mijn vrouw over gehad, zij was bekend met eventuele signalen van stress maar heeft deze niet bij mij opgemerkt. (...)

Leerpunten

Op het moment dat je iemand tegen de grond gewerkt hebt is het noodzakelijk deze persoon vast te houden totdat deze overgeleverd kan worden aan de politie. Op sommige momenten is het misschien beter om mensen te negeren. Dit kan ervoor zorgen dat de situatie niet uit de hand loopt en de dader kalmeert. Je kunt heel vaak de-escalerend optreden maar soms loop je tegen grenzen aan. Sommige mensen willen niet of zijn er juist op uit om ellende te veroorzaken. Op die momenten moet je proberen om de rust en de kalmte te bewaren, dat jij de baas blijft over de situatie.

Daarnaast is het belangrijk dat er duidelijkheid bestaat over de regels rondom het doen van aangifte. Er is een werkgroep opgestart die bezig is met het opstellen van een protocol zodat je als bevelvoerder of leidinggevende weet hoe je moet handelen op het moment dat er een incident plaatsvindt.

8. Intimidatie van een bevelvoerder op oudejaarsnacht

Het incident vond plaats in de nieuwjaarsnacht 2009-2010. (...) Eigenlijk was het vrij rustig, tot ongeveer 01.00 uur. Tot die tijd kregen we de vreugdevuurtjes die wat uit de hand liepen, geen echte grote incidenten. (...)

In de betreffende buurgemeente was een straatfeest aan de gang. Er stond een grote partytent en aan allebei de kanten was een vrij grote vuurbelasting met ook nog eens hout en keukenkastjes dat men op het vuur wilde gooien. Alle twee de trottoirs stonden in brand en in het midden stond een vuurkorf. Eigenlijk was de hele straat gebarricadeerd. (...)

We kwamen met de tankautospuiter ter plaatse aan, ik was bevelvoerder. Ze hadden daar met z'n allen een tent neergezet voor hun eigen familie, kinderen, kleinkinderen en die zaten daar echt drank in te nemen. Ik ben als enige van de zes daar naartoe gelopen, ik heb mijn manschappen nog even laten zitten. Ik stapte uit en wenste iedereen een fijne jaarwisseling en een goed jaar. Er was gewoon een relaxte sfeer, wij melden dan: "Joh, wij moeten dit uitmaken". Mensen gaan dan nog even in discussie maar vaak hebben ze er wel begrip voor. (...)

Uit het niets sloeg de sfeer toen om; een man van in de 60 begon mij Helga Braun te noemen en Hitlergroeten te maken en van dat soort leuzen en opmerkingen te maken. Op het moment dat de man Hitlergroeten begon te maken en begon te schreeuwen is eigenlijk iedereen uitgestapt. De man stond tegenover mij, hij kwam met zijn borst naar voren en maakte zo lichamelijk contact. Hij begon 'Helga Braun, Helga Braun' te gillen en van dat soort neonazi leuzen. Op het moment dat de man dichtbij kwam en begon met schelden was mijn eerste reactie in ieder geval een stap naar achteren te doen. Ik zei: "Laten we dit gewoon niet doen, we gaan het even uitmaken, wij moeten ons werk doen en dan zijn we zo weer weg". Hierop reageerde de man door weer een stap naar voren te zetten en wederom 'Helga Braun' te roepen. Er kwamen op dat moment ook vrouwen uit de tent lopen en een van deze vrouwen zegt: "We kunnen het zelf wel uitmaken want we hebben hier water". Ik zei: "Dat is hartstikke goed dat jullie daar aan gedacht hebben maar wij maken het eventjes uit en dan zijn we zo weer weg". Daarop kwam iedereen de tent uit. Achter de partytent stonden ook allemaal mensen, deze begonnen ook te schelden en mee te doen. Er heerste op een gegeven moment een klimaat dat echt niet prettig was.

Mijn manschappen stapten toen uit en die kwamen eigenlijk om mij heen staan. Mijn eerste reactie was: "Jongens, ik heb hier totaal geen zin in, instappen want ik ga die discussie totaal niet aan, dat win je niet, mensen die zoveel alcohol op hebben." Ik dacht: Ik vraag politieassistentie en dan wachten we het af. Maar één van mijn manschappen ging serieus met deze groep in discussie. Er ontstond dus echt een discussie, terwijl ik mijn manschappen zoveel mogelijk terugstuurde. Maar ja, er was actie, reactie, dus op een gegeven moment heb ik echt mensen vastgepakt, en gezegd: "Jongens instappen". Ik heb de meldkamer gemeld dat we met spoed politieassistentie ter plaatse wilden want de situatie was uit de hand aan het lopen.

Ik liep naar de hoek van de straat toe om de straatnaam en de kruising op te zoeken. Op dat moment is één van de manschappen uitgestapt en heeft een emmer water over zich heen gekregen. Ik had bij de AC gemeld gaarne met spoed politieassistentie ter plaatse te krijgen. Ik draai me om en zie dat een van mijn manschappen dus een emmer water over zich heen kreeg, toen begon het eigenlijk steeds erger te worden. De broer van deze jongen zat ook in het voertuig, die stapte uit en die begon: "Wat doe je nou, jullie zuipen te veel", etc. Op een gegeven moment kreeg ik een melding dat politieassistentie onderweg was. Ik liep terug naar het voertuig waar zich inmiddels een heleboel publiek verzameld had. Op dat moment zag ik drie politieagenten in uniform in een auto zitten, ik loop er naar toe, klop op het raam en zeg: "Jongens, zijn jullie in dienst?", er wordt al antwoord gegeven: "Ja, maar wij horen hier niet te zijn". Die drie politieagenten hebben alles zien gebeuren, ik zeg: "Stap toch maar uit want het loopt hier uit de klauwen". Dus ik meld de alarmcentrale, ik heb hier drie politieagenten ter plaatse, die horen hier niet te zijn, maar ik heb ze toch gevraagd om uit te stappen. Die politieagenten stapten uit en gingen als een soort muur ertussen staan.

Op dat moment dachten wij, dan kunnen wij ons werk doen, uitmaken en wegwezen. De hogedrukspuit komt uit het voertuig, de pompbediende zet water op de straal en op dat moment pakte een van die jongens (zoon van de oudere man) de straal uit zijn handen en begon te dreigen: "Ik zet de straal open en ik spuit jullie allemaal nat". Op een gegeven moment heb ik het water van het voertuig afgehaald want ik dacht, dan kan er in ieder geval niets gebeuren.

Maar je ziet als zo'n groep zich gaat splitsen gaan ze overal staan, wij werden eigenlijk uit elkaar gedreven en er was totaal een grip meer.

Ik ben naar de man die de straal vast had toegelopen en heb de straal uit zijn handen gepakt, gewoon heel rustig zonder oogcontact te maken. Ik zei: 'jongens afblussen'. We hebben afgeblust en toen brak het gajes helemaal uit. We hebben de boel geblust, ingepakt en zijn weggegaan met de bibbers in de benen.

Na gesprekken met politie en burgemeester is duidelijk geworden dat deze bewoners van het pand meerdere delicten op hun naam hebben staan. De buurt bleek ook erg bang te zijn voor deze familie. Iedereen bleef tijdens het incident ook op afstand staan. Een andere brandweercollega die nu ergens anders officier van dienst is, woont op de hoek van de straat en is tijdens het incident binnen gebleven. (...)

Omgang

Ik draai over het algemeen als manschap of als bevelvoerder oud en nieuw mee. Je bent altijd wel alert, drank doet heel veel met mensen en op het moment dat je zo'n nacht ingaat word je in woonwijken vaak met grote groepen, jeugd en burenruzies geconfronteerd. Hier kun je bij betrokken raken. Er staat dus altijd wel een voelspriet overeind. Maar over het algemeen, als je het gewoon heel open en vriendelijk houdt en je wenst elkaar een goed nieuwjaar, dan heb je al een heel ander klimaat.

Ik heb er zelf ook over nagedacht van: Wat kan de trigger zijn geweest dat deze man van het ene op het andere moment een totaal andere houding aannam. Dit had ik ook in het gesprek met de burgemeester willen vragen.

Op het moment dat wij buiten stonden te praten, kwamen er meerdere mensen naar buiten en gingen zich ermee bemoeien, vooral de vrouwen. Ik denk achteraf dat hij zich in zijn eer aangetast voelde als man, waardoor hij zo'n autoritaire houding is gaan aannemen.

De manschappen zijn nadat de man voor de eerste keer tegen mij opbotste de wagen uitgekomen. Ik heb ze toen bij de wagen laten staan want je moet op een gegeven moment een keuze maken: "Kom daar niet te dicht bij anders loopt het helemaal uit de hand". Nadat één van de manschappen een emmer water over zich heen kreeg heb ik besloten om de manschappen in de wagen te laten wachten (de-escalierend). (...) Het geweld stopte doordat er bepaald gedrag genegeerd werd. Je moet niet teveel negeren want dit roept ook weer agressie op. Verder moet je ook zo min mogelijk oogcontact maken. Als bevelvoerder is dit nog moeilijker, je bent verantwoordelijk voor vijf andere personen. Je voelt dit ook op deze manier.

Impact

Zowel in de buurtgemeente als het dorp was iedereen erg geschrokken door dit incident. Mijn eerste zorg ging eigenlijk uit naar mijn manschappen. Terug op de kazerne laat je iedereen zijn verhaal doen en probeer je het incident vanuit verschillende oogpunten te bekijken. Op het moment dat de man tegen mij aanliep en ik echt zijn borst voelde en de alcoholvlucht in mijn gezicht kreeg en hij die uitspraken deed, schrok ik daarvan. Je doet een pas naar achteren en vermant jezelf. Het verhaal rond de nazi-uitspraken zat mij persoonlijk heel hoog. Een emmer water is heel vervelend maar ook het lichamelijke contact, tegen je aan lopen, het vlak langs je hoofd een Hitlergroet maken en dat soort dingen, dat is gewoon heel bedreigend. Zeker van iemand met de leeftijd van 65 jaar verwacht je dit soort dingen niet. Je vraagt je in eerste instantie af: Wat heb ik fout gedaan in dit scenario? Dat draait heel lang in je hoofd, had ik dit anders kunnen doen? (...)

Thuis heb ik dezelfde nacht nog besproken wat er gebeurd is. Mijn man werkt in de buurgemeente. Ik noemde de straat waar het gebeurd was en hij wist meteen om welke familie het ging. Hij schrok er eigenlijk nog veel meer van dan ikzelf. Door dit incident heb je iets meegekregen dat je er altijd alert op bent dat dit soort dingen kunnen gebeuren. Een sfeer kan zomaar veranderen door een impuls van buitenaf. Ik denk ook dat je van tevoren nooit kunt inschatten hoe je hier mee omgaat. Op het moment dat het fysieke geweld plaatsvindt gaat er wel een schok door je lijf heen: Hé, wat gebeurt hier?

'Het incident had mij in eerste instantie een stukje onzekerder gemaakt in mijn manier van bevelvoeren. Het heeft echt moeten slijten totdat ik mij weer prettig voelde in deze rol. Je moet weer een beetje vertrouwen opbouwen dat er ook hele andere mensen zijn.'

Het incident had mij in eerste instantie een stukje onzekerder gemaakt in mijn manier van bevelvoeren. Het heeft echt moeten slijten totdat ik mij weer prettig voelde in deze rol. Je moet weer een beetje vertrouwen opbouwen dat er ook een ander soort mensen is.

Mijn werkplezier is hetzelfde gebleven, ik heb wel een periode gehad dat het van mij allemaal niet meer zo nodig hoefde, maar dat is na een maand of drie weer in de juiste proporties terecht gekomen.

Afhandeling en nazorg

De drie politieagenten zijn achtergebleven. De jongen die de emmer water over zich heen had gekregen zei meteen: “Ik wil proces verbaal op laten maken, dit laat ik mij niet gebeuren”. De politie vroeg hem of hij nog wel wist wie het was. Het is die jongen met het roze T-shirt, maar de politie heeft eigenlijk niets gedaan ter plaatse dus wij voelden ons eigenlijk een beetje in de steek gelaten.

Na de laatste melding zijn wij teruggekomen op de kazerne en wij hebben er met elkaar over nagesproken: “We moeten hier wel iets mee, dit kan niet, dit gaat echt te ver”.

We hebben onze commandant ingelicht, zijn met elkaar om de tafel gaan zitten. Ik voelde mij enorm gesteund door het hele korps, je kon je verhaal gewoon goed doen.

Toen heb ik besloten om aangifte te doen. De politie is bij iedereen persoonlijk langsgegaan, iedereen heeft een verklaring afgelegd. Hieruit bleek heel duidelijk dat de vader de aanstichter van het geheel was. Die man heeft dus ook voor de rechtbank moeten komen. Wegens een vormfout is de hele zaak geseponeerd.

De burgemeester is bij het verhaal betrokken, de familie (tijdens het incident bestaand uit 30 mensen) blijkt als niet prettig ervaren te worden, deze mensen hebben het een en ander op hun kerfstok.

Eigenlijk vroeg de burgemeester aan mij: “Is het toch niet zinvol, omdat je in zo’n kleine samenleving woont, om toch eens een gesprek aan te gaan?”.

Ik vond dit een prima plan. Ik ben ook op het gemeentehuis geweest met deze meneer en de burgemeester. Dit gesprek heeft eigenlijk maar heel kort geduurd. De man ontkende alles, en zei: “Nou, dat doe ik toch niet, ik heb de oorlog bijna meegemaakt”, etc. Toen dacht ik wel, ik ga hier geen ja-en-nee-spel zitten spelen.

Leerpunten

Kom je in een dergelijke situatie terecht, ga dan terug naar het voertuig, en rijd naar een veilige locatie. Vraag vervolgens om politieassistentie en ga onder begeleiding van de politie terug. Vervolgens het vuur uitmaken en wegwezen. Je moet het gewoon niet opzoeken. Ga niet in discussie met personen die onder invloed van alcohol verkeren. Negeer bepaald gedrag en vermijd oogcontact. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat 'te veel' negeren ook weer agressie kan oproepen. Een stukje training is in deze situatie wel op zijn plaats. Hierbij kan gedacht worden aan een cursus sociale vaardigheden, deze krijg je nu alleen bij bepaalde opleidingen maar het is noodzakelijk dat deze ook in het basispakket wordt opgenomen. Verder is een stukje omgangsvormen en lichaamstaal belangrijk. Doe altijd aangifte van geweld.

Agressie en geweld tegen brandweerpersoneel komt vaak voor. Als je er met andere collega's vanuit andere korpsen over praat, valt je dit op. Maar het is ook zo dat je het weer snel vergeet. Over heel veel incidenten worden opmerkingen gemaakt, waarna er weer verder wordt gegaan zonder aangifte te doen, maar het is wel degelijk geweld!

9. Met opzet gegooide vlinderbom treft brandweerschouffeur

Op nieuwjaarsnacht 2008 kregen we rond 01.00 uur een melding van een autobrand. Toen we aankwamen stond de brandende auto nog stil en stonden er veel bewoners omheen. Zij hadden gezien dat de jongens vuurwerk naar binnen hadden gegooid, het raam van de auto stond open. Achteraf bleek dat die jongen die het vuurwerk naar mij gegooid had, ook die auto in de fik had gestoken. Wij hebben ook het idee gekregen dat zij ons daarheen probeerden te lokken (...) Met dit soort inzetten merk je altijd wel dat er vuurwerk gegooid wordt, zoals pijltjes of zo.

In het begin was de sfeer goed. Een paar minuten later merk je wel wat. Je merkt het als brandweerman als de spanning komt (...) Dat merkte ik toen ook, ik was oplettend. Ik merkte dat ik waakzamer werd en de mensen werden rumoeriger, mensen gingen schelden en schreeuwen.

Er werd geroepen: "Hé spelbrekers!", duurt lang stelletje homo's".

(...) De bewoners zorgden niet voor de spanningen, het was de jeugd die hiervan de oorzaak was. Ik weet me nog te herinneren dat de auto spontaan ging rijden, hier reageerden we op door ruimte te maken. Op dat moment voelde ik wat tegen mijn linkerbeen en toen was het 'bam' en vanaf dat moment ben ik het kwijt (...) Achteraf bleek dat veel omstanders jongens weg zagen rennen. Er stond naast mij ook een politiemann en die was ook erg geschrokken, omdat ik op de grond lag te gillen van de pijn. De auto is blijven branden en er is toen ook opgeschaald, omdat een brandweerman gewond was geraakt. Ik weet dat mijn naaste collega's de spuiten hebben laten vallen en gelijk achter die jongens zijn aangegaan. Ze hebben twee jongens weten aan te houden, die bleken er achteraf niks mee te maken te hebben.

Die nacht werd ik rond 03.30 uur gebeld door een brandweercollaga. Hij was 's nachts de stad in gegaan om oud en nieuw te vieren en hem was ter ore gekomen wie het gedaan had. Toen hij de naam noemde zei ik: "dat meen je niet". Ik kende die naam en heb de volgende dag contact gezocht met zijn vader. De groep jongens kende ik al wel, die zorgt wel vaker voor problemen. De jongeren onder elkaar willen stoer doen en elkaar uitlokken en uitdagen. Ze willen kijken hoe ver ze kunnen gaan, het idee van: dat doe ik wel even. Drank speelt hier wel degelijk een rol in. Van dat groepje weet ik ook dat een X-aantal blowden, dat zal wel meegespeeld hebben. Ik kende de privésituatie van de dader en de dader kende mij ook. De dader was een Nederlandse jongen die meerdere keren in aanraking was geweest met de politie. In het gezin zorgde hij voor veel problemen. Het is geen doorsnee gezin, het is niet sociaal, het zit er net tussenin. De thuissituatie was dus niet optimaal. De dader was net negentien geworden (...) Er was gewoon pure kwade opzet in het spel. De dader heeft daarna aangegeven dat hij dit deed om de boel te laten schrikken, maar dat lijkt me wel heel sterk.

Ik heb de vader van de dader voorgelegd dat ik met zijn zoon wilde praten (...) We hebben eerst met zijn vader gesproken. Die was echt flabbergasted, ook omdat ik hem persoonlijk ken: "Is dat echt gebeurd?" en "Hebben ze dat bij jou gedaan?". (...) Ik wilde hem voor de keuze stellen, of hij doet aangifte of ik geef hem aan (...) We hebben een tijdje zitten praten en hij gaf te kennen dat hij zichzelf niet zou aangeven. Toen was voor mij de keus makkelijk: "Dan ga ik je aangeven". Daar schrok hij wel van.

Hetgeen mij het kwaadste maakte, ik zat echt te koken op mijn stoel, was dat het hem voor geen meter boeide. Hij zat echt heel erg nonchalant op de bank, ik vond het echt onbegrijpelijk.

De politieman die naast mij stond was eigenlijk het doelwit van de dader, hij wilde de bom tussen ons ingooien. Hij heeft het helemaal uitgestippeld, alleen heeft hij niet bedacht wat het allemaal teweeg kon brengen. (...)

Omgang

Tijdens het incident kon ik niet anticiperen (...) Ik denk niet dat ik de situatie destijds had kunnen veranderen, afzetten had ook geen zin gehad want dan gaan mensen weer lopen klooiën met dat lint (...) Draag altijd een helm en schat de situatie in, anticipeer op de situatie. Bekijk voordat je ergens aan komt rijden hoe de situatie is. Ik zeg ook tegen de jongens: "Houd die helm op je kneiter". Probeer de situatie in te schatten, als het niet veilig is trek je terug. Iedereen kan een brandje blussen maar tegenwoordig lees je een brand. Lees de omgeving, lees van bepaalde mensen de gezichten af. Je kunt aan gezichten heel goed zien hoe iemands stemming is. Na het gooien van de bom was het gelijk over. De daders hebben ze in eerste instantie niet te pakken gekregen. Een aantal omstanders is ook achter de daders aangerend. Ik weet niet of omstanders mij ook hebben opgevangen. Mijn collega's zijn er achter aan gestoven en probeerden die jongens te pakken. Degene die ze te pakken hadden, hielden stijf hun mond.

Impact

Er is me na het incident aangeboden naar het ziekenhuis te gaan. Ik heb toen aangegeven dat het wel ging en dat we gewoon door zouden gaan. We hadden die nacht maar zes man in dienst. Als ik naar het ziekenhuis was gegaan was de auto uit de dienst genomen en op dat moment koos ik voor het vak, het uitvoeren van ons werk. Ik heb toen aangegeven dat we gewoon zouden doorgaan. Er was geen letsel waarneembaar, ik had wel last van tintelingen in mijn been en een piep in mijn oor. Die piep bleef de hele nacht. Ik kreeg er ook steeds meer last van na het incident. Vooral op verjaardagen hoor ik tegenwoordig een hoop rumoer waardoor ik eerder naar huis ga.

Op het moment zelf zat de schrik er goed in (...) Ik zit niet bij de brandweer om alleen een brandje te blussen, ik denk iets verder en ik laat me op zo'n moment niet door zo'n incident uit de weg slaan. (...) Op dat moment liet ik mij niet door het incident beïnvloeden, ik dacht: het is goed met jullie, ik ga gewoon door.

Het heeft me later ook niet losgelaten, want het jaar erop met oud en nieuw ben ik veel feller geworden. Helemaal met kerstboombranden. Er zat vuurwerk tussen de bomen verstopt en op een gegeven moment ontplofte er weer zwaar vuurwerk. Ik reageerde daar zo ongelofelijk fel op dat ik daar zelf van schrok. Ik had toen ook een straal in mijn handen en heb die straal op die gozer gespoten, en zei: "sorry vriend maar we hebben jullie gewaarschuwd".

De dag erna was ik echt woest, ik voelde me echt beroerd. Vooral omdat het een bekende van me is. Je denkt: wat bezielt zo iemand om zo iets te doen. Die jongen kijkt me nu ook niet meer aan. Zijn ouders spreek ik nu wel eens (...)

Je wordt na zo'n incident nog scherper op bepaalde situaties. Angstiger ben ik niet geworden daarna. Je gaat situaties anders benaderen. Ik ben nu meer bezig met de sfeer tijdens een bepaalde situatie (...) Voortaan denk ik: als iemand vuurwerk gaat gooien zet ik meteen de hogedrukstraal erop. Dat gebruik ik voortaan als verdedigingsmiddel. Dat is echt na het incident gekomen. Ik ben veel bewuster bezig met de omgeving voor zover de situatie dat toelaat. Ik 'besnuffel' nu bepaalde dingen, je weet je nu beter te verdelen. Als ik nu op een incident ben probeer ik meer om de situatie heen te kijken.

Je hebt wel een korte periode gehad dat je er toch wel veel aan terugdenkt. Het is echter niet heel lang blijven hangen. Nu ik mijn verhaal weer vertel komt het wel weer naar boven. Ook wanneer je de oortarts bezoekt en een gehoortest moet doen. Dan gaat de hele molen weer door je hoofd heen, je wordt weer kwaad. Zoals we het er nu over hebben word ik op dit moment even kwaad, maar ik ben er aan het eind van de middag niet meer mee bezig. Vlak na het incident had het wel invloed. Ik heb niet in de ziektewet gezeten omdat ik ook weinig werk had. Ik had een tijdje vakantie. Als ik gelijk door had moeten werken was het wel anders geweest. Als leerpunt is het belangrijk dat je even de tijd neemt om te relativeren wat er precies is gebeurd. Ik heb mijn verhaal voor mezelf ook op papier gezet om het te kunnen verwerken. Ik had de mogelijkheid externe hulp in te schakelen maar dat had ik niet nodig. Er zijn geen werkzaamheden of plekken waar ik liever niet meer kom. Dat gaat ook niet als brandweerman. Je kunt dan je vak niet goed meer uitoefenen.

Heb ik minder plezier in mijn werk? Ja en nee. Ja, omdat ik denk: Je helpt je medestanders en je krijgt ineens een bom tussen je benen. Waar is dat voor nodig? Laten we dan iedereen in Nederland een brandblusser geven, een brandweerdeken en zelf laten blussen en de brandweer afschaffen. Nee, omdat ik me niet uit het veld laat slaan door zo'n incident.

Je kiest ergens voor en als je voor de brandweer kiest, kies je om je medemens te helpen en ik vind persoonlijk dat je dan niet zo snel kunt zeggen: "Ik stop ermee."

Geweld tegen hulpverleners lijkt wel een soort trend te worden. Blijf met je poten van die hulpverleners af. Van de ene kant denk ik 'je bent brandweerman en je doet gewoon je werk' en van de andere kant denk ik 'zoek het allemaal lekker uit.

Afhandeling en nazorg

Brandweer is teamwork en je moet op elkaar vertrouwen. Ik merkte toen in de periode erna dat ik gesteund werd en geholpen werd. Tijdens het incident werd ik opgevangen door politieagenten en collega's. Het werk werd van mij ook even overgenomen en mijn collega's zijn er ook achteraan gerend. Ik kon even tot mezelf komen met ondersteuning van de bevelvoerder. Maar ook de dagen erna werd ik gesteund. Ik werd verzekeringstechnisch geholpen en er waren wat gehooronderzoeken en de brandweer en gemeente vroegen hoe het persoonlijk met mij was. Ook door de gemeente ben ik gesteund; de burgemeester heeft me daarna nog gebeld. Er is mij ook ondersteuning geboden door het bedrijfsopvangteam (BOT) maar hier had ik geen behoefte aan. Achteraf gezien had ik dat misschien wel beter kunnen doen. Misschien had ik het incident daardoor sneller een plek kunnen geven. (...) Zowel ik als mensen van het BOT hadden hiervan kunnen leren.

Op nieuwjaarsdag ben ik bij de ouders geweest en heb ik aangegeven dat ik aangifte zou doen. De brandweer heeft later ook nog aangifte gedaan. Ik heb me voorbereid op de consequenties van de situatie. Het boeide hem niet. Dat vond ik onbegrijpelijk. Het doen van aangifte is voor mij wel van grote invloed geweest op de verwerking van het incident. (...) Ik heb aangifte gedaan vanuit mijn eigen naam. Ik hoorde dat de dader voor de rechter moest komen. Ik werd hiervan netjes op de hoogte gehouden over wat voor straf hij kon krijgen, wat de vervolgstappen waren etc. Ik ben daar niet heen gegaan. Iemand van de gemeente is daar wel bij geweest. De dader kreeg een taakstraf van 240 uur, dat vond ik veel te licht voor zo'n incident.

Leerpunten

De brandweer zou wel wat informatie via het extranet kunnen delen, waar men terecht kan in verband met afhandeling van schade etc. Dat is na het incident wel veranderd. Voor de gemeente was het ook een nieuwe situatie. Ook zij hebben hier lering uit getrokken.

Als leerpunt is het belangrijk dat je even de tijd neemt om te relativiseren wat er precies is gebeurd. Ik heb mijn verhaal voor mezelf ook op papier gezet om het te kunnen verwerken.

De spanning van mensen merk je aan de manier van praten, er wordt harder gepraat en geschreeuwd en je ziet gezichtsuitdrukkingen. Mensen gaan bellen, meer mensen die er naar toe stromen. Aan gelaatsuitdrukkingen zie ik het ook, bijvoorbeeld grote ogen. Of je ziet iemand die erbij staat als een sulletje. Blaffende honden bijten niet, vaak zijn het de rustigste jongens die het agressiefst uit de hoek komen.

10. Inzet bij buitenbrand escaleert door misverstand

Het incident is gestart met een melding van een buitenbrand in een woonwijk. Het tijdstip lag rond twaalf uur 's avonds. Het was een zomerdag, het was warm buiten. Aanrijdend kregen we van de meldkamer de informatie dat het ging om een brandende heg.

Ter plaatse aangekomen waren veel mensen op straat (zo'n 15 à 20 personen). Deze mensen waren redelijk opgefokt. Op het moment dat we uitstapten werd er meteen gescholden. Er heerste een gespannen sfeer op het moment dat wij daar uitstapten. (...) Het uitte zich in schelden. Je hoort mensen praten met dubbele tong, en op dat moment is duidelijk dat er alcohol in het spel is.

Ik zag dat de betreffende heg al bijna volledig was afgebrand. De heg fungeerde als afscheiding tussen twee woningen. Er lagen nog wat smeulende delen in en ik zag dat iemand bezig was met het blussen met een tuinslang. Het schelden hield constant aan richting onze bemanning. Ik ben naar de heg gegaan met de hogedrukslang om het restant af te blussen.

Op het moment dat ik daar naar toe liep begon er iemand te plukken aan mijn jas. Her en der werd er gezegd dat we er te lang over hadden gedaan, dat er al 20 of 30 minuten geleden was gebeld. De groep vond dat belachelijk en was heetgebakerd. Ik heb tegen de persoon die aan me zat verteld, dat hij van me af moest blijven, omdat ik daar niet van gediend was. Ik heb hem gezegd dat ik mijn werk aan het doen was en dat hij het zo even moest laten. Ik heb hem op een normale manier benaderd. Hij bleef vervelend en trok ook aan de straalpijp. Ik heb hem nogmaals op een normale manier verteld dat we kwamen om te helpen. In eerste instantie werd dat wel opgevolgd, zij het met een hoop bombarie.

We zijn toen begonnen met blussen. Toen merkte ik dat de mensen niet aan de kant wilden. Je merkte dat er vanuit verschillende mensen veel weerstand was. Ik zag vanuit mijn ooghoeken dat onze bevelvoerder druk in discussie was met verschillende mensen. Ook de andere bemanningsleden waren her en der met mensen in discussie. De heg was geblust maar de discussie bleef continu gaande. Ieder lid van de tankautospuit werd aangesproken en raakte in discussie met omstanders. Ik ben naar de grootste groep gegaan en merkte dat onze bevelvoerder onder vuur lag. Hem wilde ik bijspringen en ben er bij gaan staan.

Mensen bleven zeuren dat het niet normaal is dat ze zo lang moesten wachten. Er is tijdens het incident op een gegeven moment contact gezocht met de meldkamer voor assistentie vanuit de politie. Ik weet niet wanneer dit precies was. Die konden niet komen want het was te druk. Ik heb op heldere maar rustige toon verteld dat wij direct nadat de pieper ging ter plaatse gingen. Langer dan vijf minuten heeft het nooit geduurd vanaf het moment dat de pieper ging en wij ter plaatse waren. Men wilde dat echter niet geloven en de agressie liep steeds verder op. Mensen begonnen echt te dreigen. Er werd gezegd: "Ik sla je kop eraf". Omdat ik mijn bevelvoerder bijsprong richtte de discussie zich een beetje op mij.

Ik wilde ze onze kant van het verhaal vertellen maar die mensen waren niet voor rede vatbaar, daarvoor waren ze te bezopen. Ze hadden een tuinfeest gehad en zaten met z'n allen bij elkaar. Tijdens het wachten op ons hebben ze elkaar zitten opjutten.

Ik merkte vanuit mijn ervaring bij de politie dat het de verkeerde kant opging. Dat merkte ik aan de oplopende agressie. Dat merk je aan verbale agressie en het oplopen tot fysiek geweld. Fysiek geweld vond weliswaar plaats in lichte vorm maar er werd aan ons gezeten, we werden vastgepakt, af en toen eens geprikt met een vinger. Je zag dat de mensen niet meer voor rede vatbaar waren. Met normaal communiceren ging je het daar niet redden. Ze namen geen genoegen met onze verklaring. Het richtte zich voornamelijk tegen mij, omdat ik me mengde in de discussie.

Ik heb op een gegeven moment op een fellere manier gezegd dat ze moesten ophouden: "Wij doen hier gewoon ons werk. We liggen op bed en als de pieper gaat zijn we binnen vijf minuten bij je om de boel voor je te regelen. Dus nu moet je even ophouden, kappen. Wij doen ook maar ons ding".

Ik heb ze nog aangegeven dat ze op mijn pieper konden zien dat we er binnen vijf minuten waren. Ik had oogcontact met mijn bevelvoerder en zag dat hij dacht: wat moet ik hier mee? Mijn bevelvoerder en ik waren ingesloten door een groepje personen. Bij de hoofdbewoner bij het pand sloegen op een gegeven moment de stoppen door. Hij zei: "Jij moet je bek houden, nou ben je van mij. Ik ben helemaal klaar met je". Dat resulteerde in de maximale alertheid vanuit mijn kant. Hij stond te blazen voor me, recht voor mijn gezicht. Dat wekte mijn alertheid. Ik wist dat het binnen enkele seconden matten zou worden. Ik reageerde daarop door hem van mij af te houden waarop zijn zoon en vrouw weer reageerden. Zij waren ook onder invloed van alcohol waardoor de emoties opliepen. Er ontstond een soort sneeuwbaaleffect van het oplopen van de agressie. Mijn collega's hadden ook direct door dat het niet goed ging en het zou ontaarden in een vechtpartij. Zij zijn toen achter mij komen staan.

Ik was er van overtuigd dat we zo meteen allemaal zouden moeten vechten. Ik stond al in de maximale alertheid en dacht: Of ik ga er zo een krijgen of ik moet er een uitdelen.

We zijn langzaam teruggelopen richting het voertuig, ondertussen de mensen van ons afhoudend. We zijn snel naar de auto gegaan. We hadden het geluk dat de slang tijdens de discussie al was opgerold en we zo weg konden. Vanuit de cabine riep onze chauffeur: "We hebben nog een melding, we hebben een brandmelding". Ik dacht in eerste instantie dat dit uit tactisch oogpunt was zodat we een reden hadden om daar weg te gaan. Dat was slim van onze chauffeur omdat we ons echt in een benarde situatie bevonden. We zijn toen snel richting de TAS gegaan. Toen we instapten wilde iemand mij nog uit de auto trekken, diegene pakte mij vast. Ondertussen werd er geroepen: "Je bent voor mij, ik sla je kop er af, ik maak je dood" etc. Ik heb met mijn voet nog iemand weggeduwd en de deur dichtgetrokken. De deur werd vervolgens nog een keer opengetrokken. Ik heb toen geroepen dat we moesten gaan rijden. We hebben optische en geluidssignalen aangezet en zijn toen weggereden nadat we hadden gekeken of iedereen van ons in de TAS zat. Ik zei nog tegen onze brandweerchauffeur dat hij dat goed geregeld had, maar hij gaf aan dat we echt een andere melding hadden en dat we dus echt weg moesten daar. (...)

Ik weet niets van de daders. Zij waren allen onbekenden. Het was een gemengd gezelschap van mannen en vrouwen. Leeftijden varieerden van 20 t/m 50 jaar. Vermoedelijk waren het twee families. Deze twee families hadden samen een feest. (...) Vermoedelijk waren het allemaal Nederlanders. Ze waren zwaar onder invloed van alcohol, drugs durf ik niet te zeggen.(...). Er was niemand om de boel te sussen. Ze fokten elkaar alleen maar op. Alle remmingen waren zo'n beetje weg.

De oorzaak lag in het feit dat zij vonden dat wij laat waren. Daarnaast was er drank in het spel en is er een bepaalde groepswerking. Ze hebben met een man of vijftien in de tuin zitten drinken en als de een begint versterkt dat elkaar. Dat is vrij logisch in zo'n proces. Dit zorgt ervoor dat de situatie eigenlijk al explosief is nog voordat wij er zijn. Men zit elkaar continu op te juttunen. Ze stonden allemaal al op straat toen wij ter plaatse kwamen. We gingen met zeven man ter plaatse, de politie is uiteindelijk niet meer ter plaatse geweest. Er waren verder geen omstanders voor mijn gevoel. Misschien waren er wel omstanders maar ik kon hen niet onderscheiden van de groep.

Omgang

In eerste instantie heb ik gewoon rustig gezegd dat ze normaal moesten doen. Dit heb ik tegen verschillende mensen gezegd. Ik heb aangegeven dat we ze kwamen helpen en dat ik niet wist waar die twintig minuten van hen vandaan kwam. (...) Ik heb voor hetere vuren gestaan en wist dat ik niet direct hoog in de boom moest gaan zitten. Het begon met de zoon des huizes die me vastpakte en aan de hogedrukslang trok omdat hij wilde spuiten. Ik heb gewoon normaal gezegd dat ik er niet van gediend was dat hij aan mij zat en dat ze me mijn werk moesten laten doen. Dit wekte bij hem alleen meer irritatie op. Hij werd alleen vervelender. Ik heb toen zijn hand gepakt en gezegd dat hij me met rust moest laten en me mijn werk moest laten doen. Uiteindelijk droop hij af. Ik moest daar wel echt mijn best voor doen. Het was echt nodig om hem fysiek aan de kant te zetten. Wel heb ik dat op een rustige correcte manier gedaan. Daarbij duidelijk aangevend dat ik niet gediend was dat hij me fysiek aanraakte.

Hij droop af en ging de discussie aan met mijn bevelvoerder. Ik heb toen eerst de boel afgeblust en had toen een discussie met iemand die met een tuinslang bezig was met blussen. Ik wilde dat hij wegging. Dat wilde hij niet. Ook hem heb ik aangegeven dat hij niet moeilijk moest gaan doen. Ik heb hem aangegeven dat hij weg moest gaan, omdat hij in de weg stond en nat zou worden als ik de straal open zou zetten.

Ik heb uiteindelijk de heg afgeblust en onze inzet was daarmee eigenlijk afgerond. Alle collega's waren in gesprek en hadden discussies met mensen van die groep. Ik zag dat mijn bevelvoerder in discussie was. Ik heb me bij hem gevoegd. (...) Ik wilde alles in het werk stellen om de discussie over die twintig minuten

uit de wereld te helpen, omdat ik het onrechtvaardig vond. Ik heb ook mijn pieper toen nog laten zien. Dit had geen effect. Achteraf bleek dat er eerst iemand heeft gebeld, de melding later door een persoon is ingetrokken en dit niet heeft gecommuniceerd naar de rest. Toen is uiteindelijk weer gebeld dat wij er nog niet waren en ze al heel lang aan het wachten waren.

De discussie liep zo hoog op dat het echt bijna vechten werd. (...) We hielden elkaar allemaal wel in de gaten, omdat we allemaal doorhadden dat het de verkeerde kant opging. Dat de groep mij in de gaten hield had geen effect op me. Het was fijn dat ik in de gaten gehouden werd, maar ik wist wel dat mijn collega's niet de mensen zijn waarmee ik de vechtpartij gewonnen zou hebben als het vechten zou worden. Zij zitten bij de brandweer en willen helemaal niet vechten. Dat speelde wel constant in mijn hoofd. Ik heb als docent IBT veel ervaring met openbare orde en had het idee dat dit mijn klusje was om het niet uit de hand te laten lopen. Mijn collega's hebben daar ook geen ervaring mee. De grootste groep richtte zich op mij en in iets mindere mate op de bevelvoerder. Ik wilde koste wat het kost voorkomen dat het een vechtpartij zou worden. Het was erg lastig om de-escalerend op te treden. De agressie liep steeds verder op in plaats van dat de agressie afnam.

Op een gegeven moment heb ik ervoor gekozen om iets gebiedender te worden om de groep te kunnen overreden. Ik blijf daar niet staan om me voor rotte vis te laten uitmaken en me alle kanten op te laten duwen. Het doet wel iets met je, de stress loopt wat verder op. Dat houdt in dat je wat korter gaat reageren en dat je ook wat meer emotie erin gooit. Het was op dat moment al geëscaleerd. Het kon niet erger worden. Ik heb ze op een nette maar wel zeer duidelijke manier kenbaar gemaakt dat we hun gedrag niet accepteerden. Als ik rustig was gebleven was het ook uit de hand gelopen. Niets had effect. Ze waren zo duidelijk uit op een confrontatie dat we het nooit goed konden doen.

Als ik er nu op terugkijk had ik niets anders kunnen doen. Ik denk dat als we met z'n allen als een blok voor hen waren gaan staan het voor hen dermate bedreigend was geworden dat de situatie ook uit de hand was gelopen. In deze situatie had het niets uitgemaakt. (...) Op een gegeven moment heeft de bevelvoerder geroepen dat de politie onderweg was. Niets had effect. Ze wilden gewoon hun gram halen. Zoals ik het ervaren heb stond mijn antwoord ze niet aan. Mijn antwoord was niet wat ze zochten en iemand moest daar voor boeten.

We hebben gelijk besproken in het voertuig wat er gebeurd was. Ik heb mijn collega's gevraagd of ik iets verkeerd had gedaan. Zij gaven aan dat ik rustig en goed had gehandeld. Dat werd door iedereen bevestigd. In het voertuig hebben we het er over gehad, we beseften dat we net op tijd weg waren, omdat we anders misschien wel hadden moeten vechten voor ons leven want zo bedreigend was het. Iedereen slaakte een zucht van verlichting dat we hier wegkwamen. We hebben het daarna nog besproken: "Hoe kan dit in godsnaam?" (...)

Impact

Het besef komt daarna. Mijn primaire gevoel was, en dat was daarna eigenlijk nog veel sterker: ik kom mijn bed hiervoor uit, ik kom mensen helpen en dit is stank voor dank in het kwadraat. Voor hetzelfde geld hadden we hier flinke klappen opgelopen.

Dat was het gemeenschappelijk gevoel wat heerste. Daarna kwam de bewustwording dat het heel anders had kunnen lopen. We hadden het niet meer in de hand. Door een andere melding zijn we gered. Zelf hadden we geen invloed meer op de situatie. Je bent volledig overgeleverd aan de mensen die daar staan. Tijdens het incident was ik meer met mezelf bezig. Dat is een beetje je survivalinstinct wanneer je in het nauw komt. Na het incident gaven mijn collega's allemaal aan: je hebt het goed gedaan. Na zo'n incident begin je wel even aan jezelf te twijfelen. Ik heb veel ervaring met zulke incidenten maar heb het eigenlijk zo nooit meegemaakt. Dat ligt ook aan de hoedanigheid waarin je daar verschijnt. Als politie houd je iemand aan wanneer ze te ver gaan en dat had ik in dit geval niet. Je hebt geen macht over deze situatie. Ik had een gevoel van onmacht. Dat had ik al tijdens het incident, je kon niks en het werd steeds maar erger. Ik voelde me ook wel gefrustreerd dat je met goede bedoelingen komt en zo wordt ontvangen.

Voor mijn persoonlijk leven waren er geen gevolgen. Het was voor mij beroepsmatig wel goed om eens mee te maken dat je zonder geweldsmiddelen vrij kwetsbaar bent in zo'n situatie. Het was voor mij een 'mooie' ervaring dat ik daar stond zonder mijn geweldsmiddelen en waar ik normaal altijd mijn mannetje stond was ik nu 'klaar'. Ik kon het verbaal niet af, geweld kon ik niet gebruiken want daar heb je in principe geen bevoegdheden voor. Dan kun je alleen afwachten hoe het gaat lopen.

Afhandeling en nazorg

Er zou een convenant bestaan waarin is bepaald dat agressie tegen de brandweer direct zou worden aangepakt door de politie. Het is te danken aan de volharding van de bevelvoerder dat het uiteindelijk op papier kwam. Het heeft heel lang geduurd, misschien wel zo'n half jaar voordat het op papier stond. Er is wel zo'n vijf keer contact geweest voordat er überhaupt wat werd gedaan. Ik weet hoe het binnen de politiewereld gaat en heb me er bewust niet mee bemoeid, omdat ik anders dingen zou roepen die me daarna niet in dank zouden worden afgenomen. Ik vind deze afhandeling door de politie een hele slechte zaak. (...) Je moet je dan afvragen wat de uiteindelijke waarde nog is als je het zo lang laat lopen. De betrokkenen hebben dan zoiets van: "Laat maar". Daar heb ik echt een vervelende nasmaak aan over gehouden.

(...) De meeste brandweermensen doen het werk uit een soort idealisme, als een dergelijk incident je overkomt is dat heel ingrijpend. Dit kan echt een enorme impact hebben op mensen en vervolgens zegt de politie: We hebben de komende periode even geen tijd. Dit komt heel slecht op je over. Wanneer door de politie direct was doorgepaktd geef je richting de daders een signaal af. Ik denk dat het heeft meegespeeld dat er strafrechtelijk weinig in zat. Maar ze hadden op zijn minst deze personen kunnen uitnodigen op het bureau om hen eens duidelijk te maken dat dit gedrag niet geaccepteerd wordt. Nu hebben zij het gevoel dat het wel kan wat ze hebben gedaan. Dat vind ik echt heel slecht.

Mijn collega's hebben het verder afgesloten en het los gelaten. Misschien zijn zij er minder bewust mee bezig, omdat ik de meeste weerstand ondervond. Uiteindelijk is er een mutatie gemaakt en geen aangifte gedaan. Dat is eigenlijk een wassen neus. Het was een soort compromis van de korpsleiding hier. Als ik het vergelijk met Amsterdam als daar een tramchauffeur wordt bedreigd, wordt er standaard aangifte gedaan. Na de tweede inzet zijn we naar de kazerne gegaan en hebben we het er nog even over gehad om de emotie eruit te krijgen. Tijdens de volgende oefenavond is er ook nog aandacht aan besteed. Ik had niet meer nodig dan dat. De rest van de bemanning ook niet. Het was goed om het daarna nog even te bespreken om te horen of iedereen het goed verwerkt had. Dat was het geval.

Leerpunten

Dit incident heeft er voor gezorgd dat ik aan de slag wil met omgang met agressie binnen de brandweer. Er zijn verder geen taken die ik niet meer wil uitvoeren. Ik heb redelijk veel meegemaakt op het gebied van openbare orde als commandant bij de Mobiele Eenheid van de politie. Dat is in een andere setting dan tijdens het brandweerwerk. Dat was voor mij wel een stukje bewustwording. Normaal pepper je z'n ogen vol maar dat ging in deze situatie dus niet. Deze ervaring neem ik wel mee in de verdere uitoefening van mijn brandweerwerk. Ik ben me bewust geworden van de kwetsbaarheid van brandweerpersoneel. Daarom vind ik het geen goede zaak dat hier nog geen training voor is. Ik heb contact opgenomen met ons korps om hier mee aan de slag te gaan. Dit gaat in het tweede kwartaal van komend jaar starten. Je moet dan denken aan gesprekstechnieken en fysieke weerbaarheid. Ervaringen neem ik mee in de toekomst. Ik had bij de brandweer een keer eerder meegemaakt dat iemand bij een ongeval een klap van een passant kreeg die er door wilde.

Belangrijk is om een protocol op te stellen hoe je moet omgaan met agressie en dit protocol ook daadwerkelijk na te leven. Door goede registratie ontstaat een reëel beeld van wat er gebeurt. Zowel bij geweld tegen politiemensen als brandweermensen komt het te vaak voor dat het niet wordt geregistreerd. De politieorganisatie zou je ruggensteun moeten zijn. Zij zouden het direct moeten oppakken. Ook moeten incidenten landelijk goed geregistreerd worden. Ik denk dat slechts het topje van de ijsberg wordt geregistreerd. Af en toe hoor je cijfers naar boven komen en ik vraag me af of dat wel een werkelijke afspiegeling is van hetgeen er gebeurt.

Hier kun je lering uit trekken door een strakker protocol op te stellen en na te leven. Dit dient bekrachtigd te worden vanuit Den Haag. Het is nu allemaal te vrijblijvend.

(...)

Vanuit de brandweerleiding moet er meer aandacht geschonken worden aan agressie tegen personeel, omdat het niet normaal is dat het gebeurt.

In de omgang moet je met een bepaalde mindset starten, vervolgens aandacht besteden aan communicatie, omdat je daar al een hoop mee kunt ontzenuwen. Je moet mensen handvatten aanreiken. Je moet mensen aanleren wat ze mogen en kunnen. Als ze niet weten wat ze kunnen en mogen laten ze maar een hoop over zich heenkomen. Vertel ze welke positieve en negatieve consequenties er zijn van hun handelen. Besteed aandacht aan vaardigheidstraining, rollenspel, casuïstiek. Met acteurs werken is goed maar dan moet je wel de eerste stap goed doorlopen. Omgang met agressie is mijn ding en ik heb er wel bepaalde beelden bij. In eerste instantie gaat het om communicatieve en fysieke vaardigheden, later moet je deze pas gaan toepassen in trainingen.

Je moet communicatieve en fysieke trainingen voor brandweerpersoneel niet onderbelicht laten, dat is niet meer van deze tijd. Vroeg of laat loop je er een keer tegenaan.

Elke situatie is anders. Alcohol zorgt vaak voor ongrijpbare situaties. Hier is geen blauwdruk voor om dit op te lossen. Dat kwam in deze situatie heel nadrukkelijk naar voren. Het kan elk moment weer gebeuren.

11. Brandweerpreventist aangereden door kermisexploitant

Ik heb een aantal jaren geleden de begeleiding vanuit de brandweer gedaan omtrent brandpreventie bij de kermis. Die opbouw wordt bij ons door twee personen begeleid. We zijn tijdens de opbouw continu aanwezig om het proces te controleren. We kijken bijvoorbeeld naar het aantal vluchtwegen en waar objecten moeten komen te staan.

Op een controledag stond mijn fiets bij een opening 'in het lint'; zo noemen wij dat. Het tijdstip was rond het eind van de middag. Ik had een discussie met de eigenaar van de attractie die rechts naast deze opening stond. Het gesprek verliep heel normaal, er was ook niks bijzonders. Wij hadden aanwijzingen gegeven en die werden geaccepteerd. Op dat moment komt er een vrachtwagen van het kermisterrein af en die wil eigenlijk door die opening, maar die kon niet verder omdat mijn fiets er stond en hij toeterde. Ik was samen met een collega en ik draaide mij even om en gebaarde naar hem dat ik even mijn gesprek af wilde maken. Toen ging het raam open en begon hij gelijk te schelden.

De dader kwam heel gefrustreerd op mij over, met het schuim op de mond bij wijze van spreken. Toen het incident startte had ik niet het idee dat hij uit zichzelf nog af wilde druipen. Ik heb toen mijn fiets weggehaald en op het moment dat ik hem wilde weghalen reed hij door. Ik moest wegspringen en hij reed over mijn fiets heen. Dat was wel schrikken. In eerste instantie kon de vrachtwagen, nadat hij over mijn fiets was gereden, niet weggrijden, omdat er nog ander verkeer stond. (...) Toen heb ik het portier opengetrokken. (...) Ik heb hem aangesproken. Hij moest uitstappen van de motoragent die in de buurt was. De man was door het dolle heen en heeft de agent ook voor van alles uitgemaakt. Toen zij in discussie waren stond ik er een meter of vijf vandaan. Ik werd toen vanuit hem nog iedere keer bedreigd en vanaf dat moment kwamen er mensen bij.

Hij probeerde mij een aantal keren te slaan. De motoragent was er toen al bij. Hij heeft mij niet geraakt, omdat ik uitweek. (...) Hij was helemaal over zijn toeren. Hij was niet voor rede vatbaar.

Om mij heen waren de mensen aan het bellen en mensen aan het optrommelen. Hij heeft mij echt bedreigd: "Jij bent bekend en ik kom er achter waar je zit" en "Ik maak je kapot". Dat was eigenlijk veel bedreigender voor mij dan het moment waarop hij gas gaf en ik weg moest springen. Hij zei: "Jullie maken het mij moeilijk, ik betaal jullie salaris". Hij had in die zin wel iets tegen het bevoegd gezag. Dat merkte je door die uitspraken.

Ik had er niet het vertrouwen in dat het goed zou komen. Ik had zelfs het gevoel dat hij de motoragent overblufte. Ik vond de manier waarop hij de agent aansprak ver over de schreef gaan. Het leek of de agent overbluft was, hij liet hem weer in zijn vrachtwagen stappen, dat begreep ik ook niet goed. Achteraf heeft hij verklaard dat hij dat deed om de woede van de omstanders niet aan te wakkeren.

Hij stapte weer in zijn vrachtwagen en wilde weggrijden. Op een gegeven moment kon hij na 100 meter niet verder, omdat er een takelwagen stond en toen werd hij door veel politiemensen, die van alle kanten kwamen aangestoven, ingerekend. Toen bleef ik alleen achter, dat was bedreigend.

Tussen het overrijden van mijn fiets en de uiteindelijke aanhouding zat zeker wel tien minuten. In die tijd werd de sfeer steeds grimmiger, omdat er andere kermisexploitanten bij kwamen staan. Er waren ook omstanders bij die het gezien hadden. De omstanders waren allemaal Nederlanders, er kunnen ook wel wat Duitsers tussen hebben gezeten. Ik stond er maar een beetje in mijn uppie. Mensen gingen zich er mee bemoeien en er werd geroepen en gescholden over en weer. Alles speelde zich af binnen een straal van 100 meter.

Uiteindelijk ging ik onder begeleiding het terrein af. Ik denk niet dat de agenten door hadden hoe bedreigend de situatie voor mij en mijn collega was. Wij zijn ook een aantal dagen niet meer op het kermisterrein geweest om de boel niet meer te laten escaleren, dit is in overleg met de korpsleiding gebeurd.

De dader schat ik rond halverwege de veertig. Het geweld werd individueel een op een toegepast. Hij was van Nederlandse afkomst. Wij zijn overigens bekende figuren tijdens de opbouw, iedereen kent ons. Deze man had al wel langer op de kermis gestaan. Dit was de eerste keer dat er echt iets is gebeurd, daarvoor waren er nooit incidenten.

Achteraf weet ik ook waarom hij geflipt is. Hij is hier namelijk geweest om zijn excuus aan te bieden. Het is voor de verwerking heel goed om ook iemand dan in normale omstandigheden te zien. De dader had financiële problemen en lag in scheiding. De man was helemaal uitgeput en had hard gewerkt. Dat was de druppel die de emmer bij hem deed overlopen. Hij heeft aangegeven dat zijn woede niet specifiek op het bevoegd gezag gericht was. Ik kende deze kermisexploitant niet, het was geen vergeldingsactie. Ik weet niet of hij onder invloed van alcohol of drugs was. Het is wel algemeen bekend dat exploitanten erg onder druk staan. Het is bekend dat die mensen last hebben van veel stress.

Omgang

We hebben eigenlijk heel weinig woorden gewisseld. Het meeste kwam van zijn kant af, ik ben er niet op ingegaan om het niet erger te laten worden. Het richtte zich voornamelijk op mij en de motoragent. Het was mijn fiets, net pech. De motoragent werd geroepen, die was eerst met wat anders bezig. We hebben hem een aantal keren aan moeten spreken: kom eens helpen. Mijn ervaring was dat dit lang duurde.

Ik heb geprobeerd om hem te negeren. Zijn boosheid werd niet minder. Wat ik ook gedaan zou hebben, het had geen effect op zijn gedrag. Die motoragent heeft wel vijf keer gezegd: 'u bent nu aangehouden', dit had geen effect. Om mij heen hoorde ik omstanders telefoneren: 'jullie moeten hier heen komen'. Ik had het gevoel dat ik er even alleen voor stond.

Toen hij wilde slaan heb ik ontweken en ben ik weggelopen. Ik heb ook niet teruggeslagen, ik heb geprobeerd het te negeren en weg te lopen om het niet te laten escaleren. Of dat goed is weet ik niet, maar zo is het gegaan. Ik denk niet dat ik het anders had kunnen doen. Ik denk niet dat we iets hebben gedaan waardoor we olie op het vuur hebben gegooid.

Impact

De impact was op het moment zelf groot. We zijn een aantal dagen niet op de kermis geweest. (...) Die resterende dagen van de controles heb ik niet op mijn gemak rondgefietst, terwijl niemand van de exploitanten bedreigend over kwam. Toen de politie aangaf dat ik weer moest, stond ik niet echt te springen om terug te gaan. Toch is dit wel heel goed geweest voor de verwerking. Tijdens het incident voelde ik me heel erg bedreigd, ik had weinig vertrouwen in die ene motoragent. Misschien zijn die mensen gewend dat ze zo bedreigd worden. Misschien gaan zij er anders mee om, voor mij komt het denk ik wel veel bedreigender over dan voor iemand die dit wekelijks meemaakt. (...) Ik vond het eigenlijk het vervelendst dat er geen respect voor ons was en ook niet voor de motoragent. In zijn geval had het niet uitgemaakt wie er stond.

Er zijn geen taken die ik liever niet meer uitvoer. Ik heb wel eerder scheldpartijen meegemaakt. Bijvoorbeeld als je met oud en nieuw werkt en je moet vreugdevuren uitmaken. Ik heb in het verleden bij een particulier bedrijf gewerkt. Toen is er wel eens een barkruk door de bar gevlogen. Eén keer heb ik wel bij de brandweer een incident meegemaakt, dit was bij een manege. Van te voren was bekend dat de man totaal niks had met het bevoegd gezag. Het was een grimmige sfeer daarbinnen. Die zoon heeft de man meerdere keren moeten kalmeren. Ik denk dat het uitmaakt als je weet dat je van tevoren voorbereid bent, daar zit echt wel verschil in.

Afhandeling en nazorg

Die nasleep is druk. Je bent zo weer een halve dag verder. Dan belt de burgemeester, binnen zo'n gemeente is dit het gesprek van de dag. Je wordt toch een beetje geleefd. Je collega's willen alles weten. Het heeft geholpen om mijn verhaal te vertellen. Ik ben ook een realist.

Na het incident voelde ik mij erg gesteund. Na een dag dan ebt alles weer weg, dat slijt heel snel. Ik heb er niet lang last van gehad. Het heeft geholpen dat hij een week later langskwam. Met tranen in zijn ogen bood hij excuses aan, dan krijg je een heel ander beeld van iemand. Dit heeft wel geholpen bij de verwerking.

Hij is door de burgemeester van de kermis gehaald. Hij mag vijf jaar niet op de kermis komen. Ook is er proces verbaal opgemaakt tegen de dader. Hij heeft mij bedreigd, geprobeerd te slaan. Het is geen poging tot doodslag geworden. Hij verklaarde dat hij toch wel geremd had, dus staat het niet onomstotelijk vast. Een collega van me was erbij. Hij is ook bedreigd en hij heeft ook aangifte gedaan.

Vanuit de brandweerorganisatie weet ik niet of het geregistreerd is. Mijn leidinggevende was betrokken en ik heb ook een gesprek gehad met de commandant van dienst. Verder niks bijzonders, ik heb bij de afhandeling niet veel gemist. Voor mij was het voldoende. Mijn collega heeft een heel ander karakter, dat is van invloed op hoe je er mee omgaat.

Wat vervelend was toen we aangifte hadden gedaan, stond de dader eerder op straat dan dat wij klaar waren met aangifte doen. Dit vond ik niet goed, dat helpt eigenlijk niet. Houd hem zo lang binnen, het was de omgekeerde wereld. Juridisch kan dit wel kloppen maar voor het slachtoffer is dit gevoelsmatig niet fijn.

Leerpunten

Ik kan niet aangeven hoe collega's hier iets van kunnen leren. Ik denk niet dat je in discussie moet gaan, want dan wordt de persoon alleen maar bozer. Met een ordinaire vechtpartij schiet je ook niks op naar mijn idee. Ik denk dat wij het beste hebben gehandeld.

Ik denk niet dat wij in opleidingen echt dingen moeten toevoegen. Die mensen die daar vanaf komen doen hun mond open. Ik weet niet of ik iets gemist heb. Ik handelde op dat moment gewoon impulsief.

12. Tankautospuut bekogeld met stoeptegel

Wij werden op een zomeravond in juni 2009 rond 01.00 uur gealarmeerd voor een buitenbrandje. Dit was achter het winkelcentrum. Dat is bekend terrein omdat er vaak jeugd rondhangt. Er stond ter plaatse een kliko in brand midden op het grasveld. Verder was er niemand te zien. Aan beide zijden staan woningen. We hebben de hogedrukstraal uitgerold en hebben geblust. Daarna hebben we de slangen weer ingerold en zijn vertrokken. In de auto zaten we wat te praten en toen hoorden we ineens een knal. Ik dacht dat we ergens overheen reden of dat er een onderdeel onder de auto uitviel. We zijn uitgestapt met een zaklamp om te kijken. Aan de ene kant van de auto zagen we een stoeptegel liggen die tegen de tankautospuut was aangegoid. We zagen een deuk op het portier net onder het raam van het voertuig. Als de tegel het voertuig net wat hoger had geraakt, was de tegel door het raam naar binnen gekomen. We hebben niemand gezien tijdens de inzet en op de weg terug ook niet. Ik denk dat ze ons daar naar toe hebben gelokt en dat de tegel bewust is gegoid toen we wegreden. Er was helemaal geen aanleiding voor het gooien van de stoeptegel. De stoeptegel werd uiteindelijk gegoid op een plek zo'n 150 à 200 meter van het incident vandaan. Ik heb toen tegen mijn collega's gezegd dat ik een oproep ging doen aan de GMK. Ik heb een urgente spraakaanvraag gedaan met de mobilfoon in het voertuig. Ik heb gezegd dat er een tegel was gegoid en ik met spoed politie ter plaatse wilde hebben. Er werd mij gezegd dat dat geregeld zou worden. Toen ik terug naar buiten ging zag ik nog net mijn mannen de bosjes inschieten om achter de daders aan te gaan. Ik heb ze toen teruggeroepen. Het duurde even voor ze terugkwamen, zij hebben niemand meer aangetroffen in de bosjes.

De dader bleef onbekend. Buurtbewoners hadden al eerder aangegeven dat raampjes van schuurtjes waren ingegoid met tegels en stoeptegels uit het fietspad gehaald werden. Dat hoorden we pas achteraf. Ik denk dat we toevallig op de verkeerde plaats waren. Ik denk niet dat het specifiek op de brandweer gericht was. Die plek staat wel bekend als een plek waar veel overlast, drugs en hangjeugd was. Vanuit de brandweer hebben we daar niet echt eerder incidenten meegemaakt. Bewoners worden daar wel eens lastiggevallen. Nu geldt daar ook een samenscholingsverbod voor meer dan vier personen.

Op een gegeven moment riep de GMK ons op met de mededeling dat er geen politie-eenheden beschikbaar waren om ter plaatse te komen. Ik dacht: Wat krijgen we nou? Ik heb toen nogmaals uitgelegd dat we bekogeld waren met een stoeptegel en dat we niet wisten wat er nog meer zou gaan komen.

Er werd door de GMK aangegeven dat ze nogmaals hun best gingen doen. Ik heb aangegeven dat ook de OVD in kennis moest worden gesteld. Die gaf aan dat er geen politie ter plaatse kon komen. Ik vraag me af hoe het gaat als er echt wat gebeurt. We leren allemaal keurig dat als er wat aan de hand is we een noodoproep kunnen plaatsen, maar vervolgens komt er geen ondersteuning. Ik heb toen doorgegeven dat, als er toch geen politie zou komen, we de stoeptegel in de auto zouden gooien en terug naar de kazerne zouden rijden. We hebben toen de komst van onze OVD afgewacht en hebben het verhaal aan hem uitgelegd. Ik heb aangegeven dat ik er helemaal niets van snapte, omdat we krijgen aangeleerd, dat als er wat aan de hand is met de brandweer we een urgente spraakaanvraag kunnen doen en de politie zo snel mogelijk ter plaatse komt. De verbazing sloeg eigenlijk meer om in boosheid.

We gingen er ter plaatse om mensen te helpen. Hoe komen ze erbij om mensen die je komen helpen aan te vallen?

Onze OVD heeft nog met de GMK gebeld maar daar kwam ook niks uit. We gingen uiteindelijk naar bed met een gevoel van, wat moeten we hiermee? De volgende keer kan zo iets weer voorkomen en wat gebeurt er dan?

Ik heb die nacht nog geprobeerd om aangifte te doen. Dat kon niet want men zei dat dit via internet moest of persoonlijk op het politiebureau. Ik heb met de OVD afgesproken dat ik later naar het bureau zou gaan om aangifte te doen. Dat is ook gebeurd.

Later hoorde ik via onze OVD dat er elders een schietpartij was geweest en alle eenheden daar naar toe zijn gegaan, waardoor er niemand meer was. Onze OVD had contact opgenomen met de GMK en zodoende was hij hiervan op de hoogte.

Omgang

Mijn bemanning is meteen de bosjes in gerend. De stoeptegels kwamen twintig centimeter onder het raam terecht. Iets hoger en hij was door de raam heengegaan.

Leerpunt voor collega's: Je moet je goed realiseren dat je op moet letten voor de gevolgen als je de daders te pakken zou krijgen. Je moet goed nadenken dat je niet te ver gaat als je geen politie bij de hand hebt. Iedereen had een Maglite in de hand en je weet niet wat er in zo'n situatie gebeurt. Daar moet je goed over nadenken. Als je iemand vasthoudt loop je de kans dat er tegenwoordig ineens 50 man om de hoek komt, doordat nieuws wordt verspreid via Facebook en mobiele telefoons. Daar hebben we gelukkig niet mee van doen gehad maar dat zijn wel dingen die je moet realiseren.

Impact

We hadden eerst een gevoel van onmacht. Dat sloeg om in boosheid. We vroegen ons af waarom men dit doet, wij komen om mensen te helpen. Ook het feit dat niemand van de politie ter plaatse kwam en we de daders niet hadden kunnen pakken. Bij een ongeval staan er soms wel tien politiewagens en lopen ze soms in de weg terwijl we ze nu hard nodig hadden en toen waren ze er niet.

De dienst erna hebben we het er met elkaar over gehad. Toen konden we het ook wel relativeren. (...) We zaten wel met de vraag waarom de politie niet kwam. Onze OVD zat bij dit gesprek en heeft toen actie ondernomen. De OVD van de politie is toen op de kazerne geweest om met ons te praten. Het heeft wel geholpen dat er uiteindelijk iemand van de politie hier is geweest. Dit had ook telefonisch gekund maar dit was een stuk persoonlijker. We hebben geen van allen last gehad van slapeloosheid of iets dergelijks. Ik heb door dit incident niet minder plezier gekregen in mijn werk. Het ging echt puur om het feit dat we te maken kregen met agressie en de politie niet kwam.

Als we nu naar bepaalde wijken toe gaan zijn we iets meer op onze hoede. Eerst kwam er bij containerbrandjes misschien maar twee man uit de auto, terwijl we nu met vier man uitstappen waarbij twee man de omgeving in de gaten blijft houden. Dat hebben we er wel van geleerd.

Meestal is het zo dat dingen die je niet verwacht het meeste impact hebben. Met oud en nieuw bijvoorbeeld verwacht je al dat er dingen zullen gebeuren.

Ik had al wel eens eerder wat meegemaakt op het gebied van agressie. Je krijgt wel eens een grote mond van bepaalde mensen in het geval van een ongeval. Je herkent deze mensen aan hun drukke gedrag, dat ze iets willen laten doen. Mensen snappen vaak niet hoe de brandweer optreedt. Ze willen je iets laten doen wat wij op dat moment nog niet willen. Mensen denken dat we de slangen uitrollen en meteen naar binnen rennen in geval van brand. Zij snappen niet dat wij eerst de situatie moeten beoordelen.

Afhandeling en nazorg

De dag na het incident zijn we op het politiebureau geweest om aangifte te doen. Ik zit samen met twee andere collega's uit de ploeg ook bij het bedrijfsopvangteam (BOT). We hadden zodoende vrij snel ingeschat dat het bij niemand dusdanige impact had dat we er heel veel mee moesten. We hebben er zo'n drie kwartier over gesproken en dat was voldoende.

De dag erna heeft onze OVD al uitgelegd waarom de politie er niet was geweest en dat de OVD-P nog lang zou komen om een en ander te komen toelichten. Politie, brandweer en ambulancediensten zijn toch collega's van elkaar en je moet ervan uit kunnen gaan dat de politie komt als er echt wat aan de hand is. De OVD van de politie heeft ons na twee weken op de kazerne nog uitgelegd hoe het kwam dat zij niet ter plaatse kwamen. We hebben met de politie gesproken over wat we in zo'n situatie kunnen en mogen. We kregen te horen dat we ze aan mogen houden en dat we gepast geweld mogen toepassen als ze niet meewillen. Als er niet direct politie bij is en je moet die daders langer vasthouden gaan ze natuurlijk ook tegenwerken. Tegen de leiding hebben we toen gezegd dat we goed zijn weggekomen dit keer. Vanuit de brandweerleiding is toen een cursus opgestart hoe we om moeten gaan met agressie en geweld tijdens het werk. We maken het gelukkig niet zo vaak mee als in grote steden als Rotterdam of Amsterdam. Het hele korps krijgt nu jaarlijks een training. Dat is uit dit incident voortgekomen.

Leerpunten

Van de cursus die we volgen pikt iedereen wat op. Er wordt wel wat sceptisch tegenaan gekeken, omdat er gebruik wordt gemaakt van acteurs. Dit komt omdat het voor veel mensen nieuw is. We hebben acht terugkomdagen. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan agressie en geweld. Hier wordt een bedrijf voor ingehuurd. Iedereen pikt er uit waarvan hij denkt dat nodig te hebben in de uitoefening van zijn of haar functie. Het is lastig om landelijke afspraken te maken over omgang met agressie en geweld. We zijn blij dat we hier zitten. In Rotterdam en Amsterdam zijn ze veel meer gewend. Wat voor ons heel bijzonder is, is in een grote stad misschien de dagelijkse gang van zaken. Je kunt dat lastig landelijk trekken. In onze ploeg gaan we voortaan met vier man naar buiten in bepaalde wijken. Dat hebben we onderling zo afgesproken met de ploeg.

We hebben op de cursus geleerd dat we mensen in het kort onze procedure uit kunnen leggen. Het wekt minder agressie op dan wanneer je zegt: "Ga aan de kant want we moeten er langs".

13. Aanrijding bevelvoerder bij reiniging wegdek

Het incident vond plaats op een donderdag of vrijdag tussen 12.00 en 12.30 uur. Wij kregen een melding voor het reinigen van een wegdek. Wij reden in een tankautospuit en een begeleidend busje. Het betrof een oliespoor op een rotonde en een stuk straat. Wij waren met een man of tien tot twaalf ter plaatse. Op een gegeven moment waren we aan het schoonmaken op de rotonde. We waren met een behoorlijk grote ploeg dus ik heb tegen mijn collega gezegd: "Oké, jij regelt het reinigen van het wegdek en ik ga dus het verkeer regelen". Wij stonden met drie andere mensen op de rotonde het verkeer te regelen. De brandweer was als enige hulpdienst ter plaatse, dat is ook vaak het probleem. De politie heeft andere prioriteiten, de minimale bezetting etc.

Aan één kant van de rotonde stonden twee heren van een jaar of 20-22 in de rij. Zij reden in een VW Golf GTI. Ze vonden schijnbaar dat ze te lang in de file stonden. Ze wilden op een gegeven moment links voorbij de vluchtheuvel over de linkerrijbaan tegen het tegemoetkomend verkeer inrijden. Ik ben daar toen voor gesprongen en heb geroepen dat zij moesten stoppen. Zij reden door, zo tegen mijn been aan. Ik werd kwaad en heb met mijn handen op de motorkap geslagen. Dit zorgde voor een hoop gevloek en geschreeuw. Mijn collega's hoorden dat en kwamen mij te hulp. Op dat moment gingen de heren in hun achterruit, en reden met gierende banden weg. Voor mij was daarmee in principe de kous afgedaan. Nadat wij terug op de kazerne waren, een half uur tot drie kwartier later kreeg ik de beide heren hier in mijn bedrijf op visite. Ik kende hen niet maar zij kenden mij blijkbaar wel. Er werd even haarfijn verteld hoe zij erover dachten, dat ik schade had veroorzaakt en dat ik daarvoor op moest draaien. Eén van de jongens was helemaal opgefokt. De andere zei nog tegen hem: "Doe rustig aan, doe rustig aan". Hij zag wel in dat het net goed ging.

Op dat moment heb ik gezegd: "Moet je luisteren, ik ben in dienst van de gemeente, vervoeg je maar bij de brandweer". Op dat moment kwamen er klanten binnen, ik heb toen gezegd: "Heren, ik heb liever dat jullie hier weggaan". Ik had geluk dat één van mijn stoffeerdere eraan kwam, dat is een vrij fors persoon, die ging naast mij staan zo van: "Kom maar op jongens". Toen kwamen er klanten binnen en zei de ene jongen: "Kom we gaan weg, we gaan weg". Hij trok die andere eigenlijk mee naar buiten toe. Ze zijn toen mopperend weggegaan, een half uur later ging de telefoon en werd het telefonisch nog een keertje over gedaan. Ik weet niet hoe de zaak inmiddels bij de gemeente loopt. Zij hebben een schadeclaim bij de gemeente ingediend en ik wilde op dat moment aangifte doen bij de politie, dit op advies van mijn leidinggevende. De politie wilde in eerste instantie geen proces verbaal opmaken. De burgemeester heeft zich er toen mee bemoeid, waarna er alsnog een proces verbaal is opgemaakt. (...)

Omgang

Mijn eerste reactie was de klap op de motorkap. Er volgde een heleboel verbaal geweld, op grond van dat geschreeuw en gevloek kwamen mijn collega's mij te hulp. Nadat ik op de motorkap heb geslagen werden ze agressiever. In het begin liep ik met opgestoken hand naar de auto toe, zo van: "Stoppen joh". Zo loop je erheen, want ik stond er nog voor. Ik stond op de rechter weghelft, er stonden nog drie of vier auto's voor te wachten, ze waren ook niet de eerste in de rij. Mijn collega's kwamen aanlopen, een van hen riep nog van: "Sodemieter op joh!". Je kan op zo'n moment niet anders reageren, de heren waren zo opgefokt, ik denk dat je op zo'n moment op zo'n wijze moet reageren, er gewoon knetterhard tegen aangaan.

De daders zagen op een gegeven moment dat iedereen aan kwam lopen, toen hebben ze eieren voor hun geld gekozen en hebben ze gewoon de auto in zijn achterruit gezet, een halve slip gemaakt en toen keihard weggereden.

Achteraf gezien was het misschien geen handige reactie om op de motorkap van de auto te slaan maar ja, wat moet je dan doen? Moet je je omver laten rijden dan? En door laten rijden?

Wij hebben voor onszelf een besluit genomen, dat met name bij het wegdek reinigen, we eerst gaan kijken of het wel noodzakelijk is en als het weer gebeurt wij sowieso de politie erbij willen hebben. Wij gaan dus niet meer zonder politieassistentie een wegdek reinigen. Een woonwijk of een straatje is oké, maar zo'n drukke route doen we dus niet meer.

Impact

Na het incident heb ik wel gedacht: jongens, ga ik nog wel met de brandweer verder?

Ik heb mijn eigen auto een maand lang ergens anders geparkeerd. Ik dacht: Ze trappen er zo een deuk in of wat anders.

Verder voelde ik mij tijdens het incident niet prettig. Ik dacht: Wat is dit dan?. Mijn collega's kwamen gelijk te hulp, ik voelde mij door hen gesteund. Ik had geen prettig gevoel aan het incident over gehouden. Op een gegeven moment zakte dit weg, maar toen kwamen ze hier de winkel binnen. Ik dacht: "Oh nee, daar gaan we weer". Dit bleek ook zo te zijn. Er kwamen opmerkingen van: "We weten je te vinden en we pakken je wel terug". Toen had ik zoiets, ik heb drie bedrijfsauto's en mijn eigen auto hier staan, wat heb ik mij op mijn hals gehaald. Ik heb mijn auto's dan ook tijdelijk ergens anders geparkeerd.

Op basis van een rapport dat ik daarna opgesteld had, gaf mijn commandant aan: “Wij gaan hier gewoon aangifte van doen, want dit kan niet”. Dat is wel heel ondersteunend. Het viel mij alleen wel tegen van de politie dat zij in eerste instantie de boot afhielden maar naderhand onder dwang wel een proces verbaal opgemaakt hebben. Hoe de zaak is afgehandeld weet ik niet, volgens mij loopt hij nog steeds, ik weet alleen dat er een claim van € 850,- ingediend is.

Ik heb voor mijzelf het besluit genomen, dat ik niet meer mee ga met straat reinigen.

Het eerste half jaar had ik minder plezier in mijn werk. Wij hebben wel vaker incidenten, bijvoorbeeld dat mensen vervelend zijn maar dat is gewoon de mentaliteit van tegenwoordig. Vorig jaar hadden wij een verkeersongeval, we hadden te maken met twee dodelijke slachtoffers, dan ben je bijvoorbeeld aan het knippen en wordt je in een keer aan de kant geduwd en dan moet er iemand even zo nodig kijken wat er aan de hand is. Dan denk ik van: Waar zijn we mee bezig? Het wordt wel steeds agressiever, dat zorgt er ook voor dat ik minder plezier krijg in mijn werk.

Ik word volgend jaar 55, maar ik zit er heel sterk over na te denken om er volgend jaar definitief mee te stoppen. Dit is een van de medeorzaken, dat ik denk: Vind ik dit nog wel leuk?

Afhandeling en nazorg

Ik wilde diezelfde middag nog aangifte doen, maar de politie wilde geen proces verbaal opmaken omdat zij de zaak niet belangrijk genoeg vonden. Ik heb toen een mailtje naar mijn commandant gestuurd, hij heeft de zaak besproken met de burgemeester. Ik vond dit wel frustrerend.

De burgemeester gaf aan: “Dit tolereren wij niet” en heeft vervolgens de politie benaderd. De politie heeft mij uiteindelijk opgebeld en gezegd: “Je kunt langskomen en aangifte doen”. Dit was drie, vier dagen na het incident. Wij hebben het incident binnen het team besproken, we hebben het erover gehad in de trant van: jongens, gaan wij nog op deze voet verder? Een aantal mensen gaf aan niet meer te komen. Ook hebben wij gezegd: “Moeten wij dit nog wel gaan doen? En als wij dit gaan doen, zeker in deze situatie onder begeleiding van de politie”. Er is verder geen begeleiding vanuit het korps aangeboden, maar ik had hier ook geen behoefte aan.

Leerpunten

Ik denk dat er binnen de brandweer cursussen moeten worden gegeven “hoe om te gaan met geweld en agressie”. Dit kan door middel van rollenspellen. Verder is het ook belangrijk om te leren hoe je een bepaalde situatie kunt ontzenuwen.

14. Brandweerploeg bedreigd door omstanders met oud & nieuw

Tijdens de jaarwisseling in de nacht van oud op nieuw 2011 is het team van de brandweer geconfronteerd met agressie. Dat was rond 03.00 uur. Het is in die dorpskern al jaren onrustig met de jaarwisseling. Dat is al zo sinds de jaren 80. We zijn er al diverse jaren mee bezig om hier mee om te gaan en dit beheersbaar te maken. Gebruikelijk is dat er geprepareerde auto's worden aangevoerd en dat deze dan in brand worden gezet. De huidige burgemeester organiseert de laatste twee à drie jaar feesten om het een andere wending te geven en de grote groep in het gareel te krijgen.

Ondanks alle goede afspraken vooraf is er toen een brandweerauto naar toe gegaan zonder back-up van de politie. Het leek in het begin dat er sprake was van een overzichtelijke situatie. Toen ons team de hoek om kwam, stond er een grote groep die redelijk agressief was. Ik was er zelf niet bij de bewuste nacht. Een collega van me was OVD. (...)

De melding betrof een buitenbrand. Er stond een auto met een caravan in brand in de buurt van een woning. Er was nog niet echt sprake van een gevaar voor de omgeving. Die inschatting was gemaakt door de politie. Op de meldkamer is een en ander langs elkaar heen gegaan waardoor onze auto ter plaatse kwam. Onze OVD en de OVD van de politie waren net te laat met het terugroepen van onze auto. Onze auto kwam net ter plaatse op een moment dat het niet echt handig was. Er heeft maar één minuut tussen gezeten, maar dit was net genoeg om in deze situatie terecht te komen.

Toen ze aankwamen troffen ze een brandende auto aan, dit was ook een wrak. Er was een tankautospuiter ter plaatse. Die nacht zit er zeven man op de TAS, zodat de pompbediende niet alleen staat. De sfeer was toen nog niet echt dreigend en de groep was niet zo groot. Ze dachten dat ze in een overzichtelijke situatie terecht kwamen die beheersbaar was. Op de dijk waren enkele personen, maar om de hoek kwam een grote groep mensen aan en toen sloeg de sfeer snel om. Ongeveer 80 tot 100 man bemoeiden zich direct met de inzet en er werd aangegeven dat er rake klappen zouden vallen als de brand geblust zou worden. Een mevrouw die al vaker brand gehad heeft wilde dat de brandweer ging blussen en de groep gaf aan dat als er geblust zou worden er rake klappen zouden vallen. Dan kom je in een hele lastige situatie terecht, zeker omdat zij in een fuik reden en nog 400 meter achteruit moesten rijden.

De groep bestond uit diverse personen, die keer op keer tot doel hebben de confrontatie aan te gaan met de politie. De meesten waren onder invloed van alcohol en drugs. Ook het feit dat het al jaren onrustig is heeft een bepaalde aantrekkingskracht op bepaalde mensen. Er wordt al van alles aan gedaan om te voorkomen dat men op de kruising auto's in brand steekt. Daarom wordt er een feest georganiseerd om het gemoedelijk te laten verlopen en leuke dingen te benadrukken. Keerzijde is dat als het leeg begint te lopen er toch weer dingen gebeuren. Mensen zijn dan toch uit op een confrontatie met de politie. Daarom wordt er brand gesticht. De brandweer komt niet zonder de politie, dat weet men en daarom sticht men daar brand.

Het zijn vaak groepjes die op een confrontatie uit zijn. Deze daders kwamen waarschijnlijk uit het dorp zelf, in ieder geval uit de directe omgeving. Voornamelijk betroffen het mannen tussen de 18 en 35 jaar oud. De daders juttten elkaar ongetwijfeld op, als ze het nodige op hebben zal dit wel een aanstekelijke werking hebben. De één wil niet voor de ander onder doen. Het uiteindelijke doel is een confrontatie met politie en de brandweer is hierin het medium. Ze weten precies waar ze mee bezig zijn. De groep bestond uit autochtone Nederlanders.

De mensen die aangehouden zijn komen vooral uit de buurt. Maar media spelen natuurlijk ook een rol. Dit zet bepaalde mensen aan het denken om toch hier naar toe te komen. Mensen komen zelfs geprepareerd hierheen. Sommigen die in het verleden klappen hebben gehad kwamen zelfs met dezelfde soort pakken als de ME draagt.

Op het moment dat ze werden bedreigd hebben ze assistentie van de politie bij de meldkamer gevraagd. Daar werd door de meldkamer negatief op geantwoord. Er is toen besloten dat de eigen veiligheid van het personeel op de tankautospuiter voorop stond. Er was geen andere keus dan in te pakken en terug te gaan. Een groot deel van het publiek nam het ook wel op voor de brandweer. Omstanders probeerden de stemming onder het publiek positief te beïnvloeden en daardoor was het mogelijk weg te komen.

Omstanders hebben aangegeven: Jongens, de brandweer komt ook alleen hun werk doen, dit kunnen we niet maken. Een aantal van hen trad sussend op. De ploeg gaf aan dat dit positief voor hen heeft uitgepakt en ze hierdoor fatsoenlijk konden vertrekken.

Omstanders gaven dit verbaal aan, zij hebben geen mensen terug getrokken aan hun jas of iets dergelijks. Dit waren een aantal personen uit de groep die dit deden. Blijkbaar hadden zij genoeg invloed op de anderen.

Omgang

Mijn ploeg is niet meer in discussie gegaan met de groep daders. Assistentie vanuit de politie kwam niet en daarop is besloten: eigen veiligheid eerst. De bevelvoerder heeft dit besloten. Gegeven het feit dat er geen assistentie van de politie was, hadden ze geen andere mogelijkheid dan te vertrekken en voor hun eigen veiligheid te kiezen. We hebben, met de wijsheid van nu, een aantal dingen ingebouwd om dit te voorkomen.

Impact

De impact van het incident was groot. Tijdens het incident heerste bij hen een gevoel van onwerkelijkheid. Je wilt helpen maar dat kan niet. Die mevrouw roept om hulp omdat ze eerder brand heeft gehad. Er heerste een gevoel van machteloosheid, dat je zo gehinderd kunt worden in je werk. In de rest van het jaar gaat het gemoedelijk en de vraag blijft hangen waarom dat nu niet kan tijdens de jaarwisseling. Vervolgens merk je dat dit later doorwerkt. Dat blijft knagen. Er is behoefte om dat duidelijk door te spreken, hoe het heeft kunnen gebeuren en hoe het voorkomen kan worden. Er was duidelijk behoefte aan afstemming van rollen van de verschillende kolommen. De ploeg voelde zich niet gesteund door de politie

omdat zij niet kwamen. Daardoor neemt het vertrouwen af. Daar gaat wat tijd overheen en het kost wat tijd om dit opnieuw op te bouwen. Dat gaat niet met één gesprekje.

Het hakt er toch behoorlijk in. Ik heb een aantal gesprekken gevoerd met de ploeg samen met de burgemeester en ook met de teamchef van de politie. We hebben samen nagedacht over hoe we dit in de komende jaren kunnen voorkomen. “Je zal er maar staan”.

Het feit dat je zo'n grote groep tegenover je hebt, waarvan de mensen allemaal onder invloed zijn maakt het heel intimiderend. Vooral ook omdat je als vrijwilliger gezagsgetrouw bent ingesteld en dan een groep tegenover je krijgt die dat niet is en hier geen respect voor heeft. Dan is het extra confronterend.

Het hele jaar zijn de mensen blij als de brandweer aankomt en kun je redelijk ongestoord je werk doen hier in deze landelijke omgeving. Als het met de jaarwisseling dan anders is, is dat heel vervelend voor onze vrijwilligers. Dat is een enorme teleurstelling voor hen. Zij hebben er niet voor gekozen om belemmeringen tegen te komen bij het uitvoeren van hun werk.

Hun gevoel was: “Wij willen hulp verlenen en hierin worden wij belemmerd”. Dit doet zeer bij onze mensen.

Er waren er een aantal bij die diverse incidenten hebben meegemaakt tijdens jaarwisselingen. Er waren mensen bij die zich afvroegen of ze dit wel wilden en zich afvroegen of ze hiervoor bij de brandweer zijn gekomen. Zij zijn zelf erg gezagsgetrouw en dan is het moeilijk te bevatten dat mensen zulk gedrag vertonen en er nog mee wegkomen ook. Tussen hun opvattingen en die van daders zit een enorme kloof. Ze zijn bij de brandweer gegaan om mensen te helpen en doen dat graag maar als dat niet gaat knaagt dat aan hen. Het kan niet zo zijn dat die nacht andere spelregels gelden dan anders.

Oud en nieuw heeft hier een behoorlijk lange aanloop. Vanaf begin december wordt door raddraaiers al proef gedraaid op de kruising door brandjes te stichten.

De brandweer doet graag zijn werk, is gemotiveerd maar oud en nieuw is voor hen niet de leukste nacht.

Afhandeling en nazorg

Als je een signaal krijgt van de bevelvoerder dat men er nog mee zit moet je dit oppakken. Toen we dat doorkregen hebben we hiervoor een sessie belegd. We zijn met de groep bij elkaar gekomen, de burgemeester en ik erbij als leidinggevende. Je merkt dat het belangrijk is om verhalen te delen; te weten wat de rol van de burgemeester en de politie is. Ook is het belangrijk naar hun ervaringen te luisteren en zaken dusdanig te verbeteren om in de toekomst veilig te kunnen werken.

Het is belangrijk in de voorbereiding informatie te delen. Niet alleen op beleidsniveau (burgemeester, politiechef en clustercommandant) maar ook op de werkvloer zelf. Het is goed er met de jongens over te praten en met de jongens af te stemmen welke lijn we volgen en dit met de ketenpartners te bespreken. Belangrijk is ze in het gehele proces te betrekken. Ik denk dat er momenteel voldoende draagvlak is gecreëerd onder de brandweermensen, maar alles valt of staat met het feit wat er nu gaat gebeuren. Dat zal aankomende jaarwisseling moeten blijken.

Er is geen aangifte gedaan. In een klein dorp waarin iedereen elkaar kent is dit lastig. Anonimiteit om aangifte te doen is er niet en daardoor is de aangiftebereidheid heel klein. Ik kon geen aangifte doen omdat ik niet kan aangeven dat zij zich bedreigd voelden. Ik heb er uiteraard wel melding van gemaakt bij de politie.

De gemeente heeft aangegeven de Voetbalwet¹ te gaan toepassen. Een deel wordt als risicogebied aangewezen. Aan de voorkant hebben we daardoor nu meer middelen. De politie heeft hierdoor meer bevoegdheden. Er wordt van alles in het werk gesteld om te komen tot een goede regio vanuit de overheid.

Verschillende sessies zijn belegd om tot oplossingen te komen. Hier is dus nieuw beleid uit gekomen dat nu voor het eerst wordt toegepast. Er is geen bedrijfsopvangteam bij geweest. Onderling heeft de ploeg nog geëvalueerd, daarna met mij en de burgemeester, onderling met bevelvoerders gesproken, ook is met de politie gesproken en is het draaiboek voor de komende jaarwisseling besproken. Toen zijn we tot de conclusie gekomen dat dit voldoende was om verder te gaan. Je merkt dat het gewaardeerd wordt dat men kan meedenken in bepaalde zaken.

Je moet putten uit de kennis die zij hebben opgedaan en ze ook betrekken, omdat zij degenen zijn die de plannen uit moeten voeren en zij de volgende keer weer op straat staan.

¹ Officieel genaamd de ‘Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast’.

Leerpunten

Wij hebben er zelf van geleerd dat hoe kleinschalig het gebied ook is, we met de teamchef van de politie, de clustercommandant van de brandweer en de gemeentesecretaris aanwezig zijn op het politiebureau zodat we bepaalde zaken snel op elkaar kunnen afstemmen. Dan heb je niet meer te maken met het probleem dat je telefonisch bijvoorbeeld niet bereikbaar bent en er net een cruciaal minuutje tussen zit. Alle meldingen worden geverifieerd. Als er iets bij de brandweer binnen komt weet de politie hiervan. Omgekeerd werkt dit ook zo. Onder politiebegeleiding gaat men vervolgens naar de melding toe. Hierdoor wordt gezamenlijk een beeld gevormd. De politie maakt een inschatting of het nodig is dat brandweer ter plaatse komt. Als de brandweer nodig is gaan we samen met de politie ter plaatse.

Het is belangrijk dat vrijwilligers ook weten dat we het zo aanpakken en het serieus nemen en op deze manier kunnen we hun veiligheid beter waarborgen. We hebben deze oplossingen samen met de vrijwilligers geformuleerd. Zij moeten er wel achter staan. Met de mensen die daar op straat staan moet je dit afstemmen. Zij moeten zich veilig voelen. Gezamenlijk is een plan gemaakt voor de jaarwisseling. De politiechef geeft uitleg aan de ploeg en ook de burgemeester was hierbij betrokken vanuit de bestuurlijke hoek. Op 29 december is er nog een briefing vooraf. Ook direct na de jaarwisseling vindt er een debriefing plaats. Belangrijk is om met alle kolommen te evalueren. Ook het maatschappelijk middenveld wordt hierin betrokken, aangezien zij de feesten mede organiseren.

Binnen de brandweer wordt dit onderwerp meegenomen. Er zijn zaken die een wat langere aanloop zouden moeten krijgen in de beleidsmatige cyclus. De NVBR en VBV zijn ermee bezig geweest en er wordt veel miscommunicatie het land ingebracht waar wij lokaal veel last van hebben gehad. Er moet niet in december van alles worden gecommuniceerd over agressietrainingen bij de brandweer etc. wanneer dit niet is afgestemd met de plaatselijke korpsen. Je moet dat op een rustiger tijdstip doen en geen last minute training organiseren. Je moet het in het totaal toepassen in plaats van dat je één training eruit pakt als een soort wondermiddel en dit breed gaat communiceren. Dit is niet handig, vooral niet als de korpsen hiervan niet op de hoogte zijn. Duidelijkere regie van de NVBR hierin zou wenselijk zijn.

(...)

De brandweer moet goed communiceren en bij hun eigen achterban informeren waar behoefte aan is. Je kunt niet om vijf voor twaalf zulke dingen organiseren. Qua tijd en qua publiciteit is dit absoluut niet handig. Als je dat organiseert moet je dat doen in samenhang met andere aspecten die een rol spelen. Registreren, evalueren en er vervolgens ook iets mee doen zijn de stappen die je moet nemen. Losse onderdeeljes uitvoeren werkt niet. (...) Het zoeken van de publiciteit is wel het laatste waar je op zit te wachten. Er moet beter over worden nagedacht hoe je agressie tegen hulpverleners binnen je regio aanpakt. Nadenken over hoe je daar beleidsmatig mee om moet gaan en hier vervolgens kaders voor aangereikt krijgt en vervolgens trainingen volgt zou prima zijn, maar losse flodders helpen absoluut niet. Dit werkt juist contraproductief. (...)

15. Garagebeheerder gaat door het lint tegen chauffeur en bevelvoerder

Het incident vond plaats in het weekend. We kregen een OMS-melding (brandmeldinstallatie) in een parkeergarage. Het was in de avonduren, rond 18.30 uur. (...) Tijdens het aanrijden vraag ik de sleutelbeheerder of hij ook meteen kan komen aanrijden om ons eventueel de weg te wijzen. In negen van de tien gevallen is het loos alarm, maar daar mag je natuurlijk niet vanuit gaan. Aangekomen op de plaats incident ging ik naar beneden toe, maar kreeg geen toegang tot het pand. Toevallig liep er een beveiligder rond van een ander pand, die het een en ander wist te vertellen. De beveiligder is toen op zoek gegaan naar een sleutel. Ik ben met de nummers 1 en 2 naar binnen geweest om rond te kijken. Op datzelfde moment had ik mijn chauffeur gevraagd of hij de tankautospuit voor de ingang van de garage wilde zetten. Dit heeft hij ook gedaan.

Ik ben beneden op zoek gegaan naar de brandhaard, maar heb deze niet gevonden. Ik werd naar boven geroepen, omdat de sleutelbeheerder gearriveerd was. Op het moment dat ik boven kom, zie ik hem ruzie maken met mijn chauffeur, zij stonden 'neus aan neus'. De man wilde namelijk om de tankautospuit heen met zijn eigen auto naar beneden rijden.

Ik heb de man gesommeerd om te blijven staan en hem vriendelijk gevraagd wat er aan de hand was. Meneer wilde in eerste instantie niet vertellen wie hij was, uiteindelijk ben ik erachter gekomen dat hij de sleutelbeheerder was. Het was een man van Nederlandse afkomst, van 53 of 55 jaar oud. Aan zijn reactie en handswijze zou het wel eens kunnen dat hij alcohol genuttigd had, maar dit kan ik niet hardmaken. Ik

had het vermoeden dat hij van een feestje weggeroepen werd en zich daarom op deze manier gedroeg. Hij werd uit de RAI opgepiept en het duurde hem te lang. Wat ik verder uit zijn scheldpartij opmaakte was dat hij al voor de zoveelste keer voor de brandweer hier naartoe moest komen.

Omgang

Ik heb de man gevraagd wat de reden was dat hij naar beneden wilde rijden, de man gaf aan dat hij de sleutelbeheerder is en weet hoe het werkt. Ik vroeg hem of hij vriendelijk tegen mijn collega wilde zijn en zich normaal wilde gedragen. Toen ik hem vroeg om mijn collega met respect te behandelen vertelde hij mij: "Dat maak ik zelf wel uit" waarna er scheldpartijen ontstonden richting mij, wie ik wel niet was en wat ik wel niet dacht uit te maken hier.

(...) Aan de manier waarop mijn collega en deze man tegen over elkaar stonden kon ik al opmaken dat het uit de hand zou gaan lopen. Je ziet dat er agressie aanwezig is. Ik heb op dat moment met name mijn collega tot de orde geroepen, en hem gevraagd een paar stappen naar achteren te doen en bij de autospuiter te gaan staan. Zo kon ik er tussen gaan staan en het gesprek overnemen. Ik ben begonnen om de meneer op een vrij rustige manier te benaderen door niet agressief over te komen, dus door hem niet te prikkelen en hem niet meer stof te geven om boos te worden. Ik heb hem eerst gevraagd wat er aan de hand was, waarom hij zo reageerde, waar hij vandaan kwam en wie hij was. Op dat moment had de man zoiets van: "Wie ben jij wel niet?". Ik had mijzelf al kenbaar gemaakt als zijnde leidinggevende en alsnog gaf hij mij het gevoel: ik sta boven jou.

Meneer had een sigaar in zijn hand, hij kwam heel patserig over, een decadent type. De man was echt doelgericht bezig, hij zei: "Ik wil naar beneden, want ik ben hier de sleutelhouder". (...)

De man is toen een gesprek met mij aangegaan maar niet op een normale toon. Ik heb de man gezegd: "Dan stoppen wij het gesprek nu, want u praat niet op een normale manier met mij". De man begon op dat moment met schelden, ik heb de man kenbaar gemaakt dat ik daar niet van gediend was. Ik zei tegen de man: "Nu blijf je hier gewoon met de auto staan, ik heb de parkeergarage nog niet vrijgegeven en ik weet nog niet wat de brandoorzaak is en of er daadwerkelijk brand is". De man wilde toch naar beneden gaan. Hij wilde zijn auto instappen maar één van de collega's stond voor de deur van zijn auto.

De man trok de deur van zijn auto hard open, waardoor deze tegen de knie van mijn collega aan kwam. Ik heb mijn collega en de andere jongens gevraagd om achteruit te gaan. De man stapte in zijn auto, pakte zijn telefoon en belde naar de meldkamer om zijn verhaal te doen. De man liep vervolgens naar beneden de parkeergarage in, ik ben hem toen achterna gegaan. De beveiliging die ook in de parkeergarage liep had het meldpaneel gevonden. De man wilde achter mij aan naar binnen lopen, ik ben toen voor hem gaan staan en op dat moment gaf hij mij een duw.

Ik pakte mijn lamp en duwde die tegen zijn borst aan van: Hé, nu ophouden, afstand.

De man stopte er toen mee, ik heb mijn officier van dienst opgebeld en het verhaal gedaan: “Hé, luister, hier vindt iets plaats wat eigenlijk niet normaal is”. Ik heb het eigenlijk aan de officier van dienst overgelaten, hij gaf aan: “Handel dit netjes af en dan bepraten wij het straks wel even”.

Tijdens het aanrijden naar de kazerne dacht ik: Dit is niet normaal, wat hier gebeurt, het is eigenlijk geweld tegen een hulpverlener. Op dat moment besef je dat het eigenlijk veel vaker plaatsvindt.

De man heeft na het incident nog een keer naar de meldkamer gebeld om zijn verhaal te doen en te vertellen dat hij geen aangifte tegen mij zou doen, ik dacht toen: dat is de omgekeerde wereld. Van de meldkamer heb ik begrepen dat deze meneer wel vaker akkefietjes heeft gehad. (...)

Op het moment dat de meneer mij een duw gaf heb ik mijn collega's bewust aangekeken zo van: Niets doen. Ik heb die duw eigenlijk 'geaccepteerd'.

Zou iemand dit op mijn vrije dag doen, dan zeg je meteen: “Hé vriend, hier ben ik niet van gediend”. Nu ben je in functie, je hebt een voorbeeldfunctie, ook naar je collega's toe, je moet je dus gedeisd houden. Ik heb tijdens het incident gedaan wat ik kon doen, na afloop heb ik van mijn collega's te horen gekregen: “Ik snap niet dat jij zo rustig bent gebleven”.

Impact

Na het incident dacht ik wel: heb ik goed gehandeld? De volgende keer doe ik het anders en ik voel me gekrenkt.

In de loop van het gesprek liep mijn emotie langzaam op, dat moest ik wel beheersen. Ik voelde mij tijdens het incident gesteund door mijn collega's, ze stonden achter mij en hebben zich beheerst. Dat vond ik ook heel knap, de groep kennende. Ik had het idee dat zij vertouwen in mij hadden, dat ik het op een goede manier afhandelde. Als zou blijken dat ik het niet aankon, zouden zij een stapje naar voren gedaan hebben. Ik voelde mij gekrenkt omdat de man mij niet als uitdrager van de brandweer zag. Ik kon door hem mijn taak niet goed uitvoeren. Ook omdat de man aangaf: “Jullie stellen niets voor, wat komen jullie doen”. Thuis heb ik niet over het incident verteld, de brandweerwereld is een aparte wereld, als je dit aan een buitenstaander vertelt moet je eerst vertellen hoe de brandweer werkt. Als ze dat eenmaal begrijpen kom je met je verhaal, dan is het eigenlijk al voorbij. Je kunt dit soort dingen het beste aan de koffietafel aan elkaar vertellen, iedereen weet precies waar het over gaat.

Het incident heeft geen invloed gehad op mijn werkbeleving. Je gaat de uitdaging gewoon weer aan.

Ik denk dat het een heel ander verhaal is als je ‘een flinke klap voor je kop krijgt’, dat je onderuit gehaald wordt. Je gaat er dan wel een tikkeltje anders mee om. Als je dan de volgende keer een melding krijgt, dat je dan wat meer op je hoede bent. Nu heb ik zoiets: Het is niet verder gekomen dan een scheldpartij en een duw. Ik heb er geen lichamelijke pijn van gehad.

*Tijdens een brand in een pand heb je te maken met emotionele agressie, je kunt het de mensen ook niet echt kwalijk nemen, een ieder zou zo reageren.
Agressie buiten op straat, dat vind ik, daarover mag je best zeggen: “Wacht even, tot hier en niet verder”.*

Afhandeling en nazorg

Dit is niet het eerste incident, je hebt wel vaker incidenten meegemaakt alleen ben je in groepsverband. In groepsverband denk je: Ach, stelt niets voor, wij zijn vrij gebekt, we zijn met zeven man en je hebt je mondje mee dus je wuift het eigenlijk overboord.

Tijdens het aanrijden dacht ik: Hier ga ik werk van maken. Ik heb de meldkamer nogmaals op de hoogte gesteld, dat ik alsnog die meneer wil spreken. Ik heb de officier van dienst gesproken, hij vroeg mij: “Hoe kunnen we dit het beste oplossen, is het wel nodig, ja of nee?” Ik heb aangegeven dat ik het wel nodig vond. Dit zou anders de zoveelste keer worden dat ik iets over mijn schouder gooi in de trant van ‘dit stelt toch niets voor’, maar dit is gewoon geweld tegen hulpverleners. Aan de hand van het rapport van de officier van dienst en mijn rapport en het rapport van de AC heb ik het neergelegd bij de kazernemanager. Ik krijg nog bezoek van die meneer één dezer dagen om een gesprek met hem aan te gaan. Als meneer het niet ontvangt zoals het hoort dan doe ik alsnog aangifte. (...) Het incident is nog niet afgehandeld, ik wil meneer nog spreken. Daarom is het nog makkelijk om erover te praten, om het naar boven te halen. Als het afgehandeld zou zijn, zou ik denken: nu is het afgehandeld, het is goed. (...) Door meneer uit te nodigen en hem duidelijk te maken waar wij voor staan en wat wij eigenlijk doen, hoop je dat hij meer begrip toont. Dat hij de volgende keer beter keer nadenkt, voordat hij zo handelt.

Leerpunten

Om de agressie te verminderen zou je mensen naar je toe kunnen roepen, zodat zij weten waar de brandweer voor staat en waarom zij bepaalde dingen doen. De politie zou direct betrokken moeten worden en er hoge prioriteit aan moeten geven wanneer er sprake is van agressie tegen hulpverleners. Verder is het belangrijk dat alle collega's op het moment dat zij in aanraking komen met agressie of geweld, hier niet te makkelijk over moeten denken en dat wij wat sneller moeten handelen.

Tips

1. Focus bij aankomst niet direct op het incident maar analyseer eerst de omgeving, kijk met name naar omstanders:
 - Zijn omstanders onder invloed van alcohol of drugs? Dit levert eerder agressie op.
 - Is er sprake van groepsvorming? Ook hierdoor kan er eerder agressie ontstaan.
2. Wanneer zich nog geen agressie heeft voorgedaan, wees open en vriendelijk, bijvoorbeeld door mensen te begroeten of door hen met de jaarwisseling een gelukkig nieuwjaar te wensen. Behandel mensen met respect.
3. Wanneer omstanders vragen hebben, leg kort en duidelijk uit wat je gaat doen en waarom en ga niet de discussie aan.
4. Wanneer een agressieve situatie ontstaat:
 - blijf rustig, straal kalmte en evenwichtigheid uit
 - Neem de 'samen-boven' positie (Roos van Leary) in:
 - toon begrip voor de situatie van de ander. Houd daarbij oogcontact, behandel de ander met respect, benoem wat je ziet: zeg dat je ziet dat de ander boos is
 - stel regels aan het gedrag van de ander, ga niet in discussie
 - word niet opstandig, aangezien dit juist agressie opwekt
 - probeer de dader niet te negeren of af te wijzen, aangezien ook dit juist agressie opwekt.
5. Zorg ervoor dat een omslag van een gemoedelijke naar een agressieve sfeer tijdig wordt herkend door te letten op de volgende signalen:
 - manier van praten van omstanders, er wordt harder gepraat en geschreeuwd (eventueel gescholden)
 - er wordt op gebiedende wijs tegen je gesproken om iets gedaan te krijgen
 - gelaatsuitdrukkingen van omstanders (boze gezichten).
6. Zorg ervoor dat op plaatsen waar agressie verwacht kan worden, brandweermedewerkers niet geïsoleerd raken van hun collega's (en hierdoor een makkelijker doelwit vormen). Dit is mogelijk door:
 - als groep dicht bij elkaar te blijven
 - bij een inzet de brandweerchauffeur niet alleen achter te laten bij de tankautospuiter (door twee personen bij de tankautospuiter te laten behoud je het overzicht over elkaar en de situatie en kan men elkaar tijdig waarschuwen; eventueel kan de tweede persoon iemand van de politie of gemeente zijn)
 - de brandweervoertuigen zo op te stellen dat men het overzicht over elkaar kan behouden.
7. In gebieden of wijken waar vaker problemen voorkomen is goede afstemming tussen hulpdiensten belangrijk. Zorg er daarom voor dat er een gezamenlijk beeld wordt gevormd en dat je weet van elkaars meldingen, zodat er direct politie mee kan rijden om in te grijpen bij eventuele agressie.
8. Overweeg voorafgaand aan de inzet of het echt nodig is om de brand te blussen.
 - Als de situatie te bedreigend lijkt, blijf dan op ruime afstand wachten. Zoek vervolgens contact met de politie en overleg over de te hanteren strategie.
 - Wanneer een situatie met omstanders escaleert, stap terug in de tankautospuiter en rij naar een veilige locatie. Zoek vervolgens contact met de politie en overleg over de te hanteren strategie.
9. Wanneer een incident is afgehandeld en de situatie blijft dreigend: laat de brandweerchauffeur een oproep voor een brandmelding op een andere locatie simuleren, dit geeft een 'opening' om weg te komen uit de onveilige situatie en werkt voor korte tijd verwarrend en hierdoor de-escalierend.
10. Draag tijdens de jaarwisseling altijd een brandweerhelm (nek- en gehoorbescherming) en zorg voor oogbescherming (vizier of vuurwerkbril) om letsel door vuurwerk te voorkomen.
11. In geval van nood of acute dreiging: druk de noodknop in en vraag de politie om met spoed assistentie te verlenen.

Infopunt Veiligheid

Infopunt Veiligheid, onderdeel van het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV), is hét centrale vraag- en informatie-loket op het gebied van fysieke veiligheid. Beroepsbeoefenaars kunnen hier hun vragen voorleggen aan vakspecialisten. Dat kan telefonisch, per e-mail of via een webformulier. De toegang tot de informatieservice en informatiebemiddeling is laagdrempelig en kosteloos.

Actuele dossiers

Infopunt Veiligheid biedt ook inzage in een online kennisbank met dossiers die actueel worden gehouden door een redactieteam van kennismakelaars en deskundigen uit de praktijk. U hebt 24 uur per dag toegang tot enkele duizenden kennisdocumenten verdeeld over meerdere kennisgebieden. Een belangrijke kennisbron voor veiligheidsregio's, hulpverleningsdiensten, landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden en organisaties in de vitale sectoren.

Kennispartners

Om meer doelgroepen van dienst te kunnen zijn en de kennis verder te verbreden, werkt Infopunt Veiligheid samen met kennispartners zoals: het Centrum Industriële Veiligheid (CIV), GHOR Nederland, de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

Het informatiepunt wordt ondersteund door een gebruiksvriendelijke, interactieve website: www.infopuntveiligheid.nl

Als veiligheid ook úw punt is!

Infopunt Veiligheid
Kemperbergerweg 783
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
T 900 235 112 112 (lokaal tarief)
F 026 351 50 51
E infopuntveiligheid@nifv.nl

www.infopuntveiligheid.nl

Infopunt Veiligheid NIFV